

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Σχολή Επιστήμης της Πληροφορίας και Πληροφορικής
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας

Πτυχιακή Εργασία

Θέμα: Ηλεκτρονική Ευρετηρίαση καταλόγων που αφορούν τα αρχεία της Κέρκυρας, επί Γάλλων Αυτοκρατορικών (1807-1815) και Αγγλικής Περιόδου κατά το διάστημα 1814-1818.

Ονοματεπώνυμο Φοιτήτριας: Αντιγόνη Μανάτου

Ευχαριστίες

Η πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στον τομέα « Ηλεκτρονικής Ευρετηρίασης καταλόγων που αφορούν τα Αρχεία της Κέρκυρας , επί Αυτοκρατορικών Γάλλων (1807-1815) και Αγγλικής Περιόδου κατά το διάστημα (1814-1818) » Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας της Σχολής Επιστήμης της Πληροφορίας και Πληροφορικής του Ιονίου Πανεπιστημίου. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Επιβλέποντα Καθηγητή Δρακάκη Εμμανουήλ και την Εξετάστρια Καθηγήτρια Αλεξάνδρα Καββαδία για την συνεργασία μας ιδιαίτερα το τελευταίο εξάμηνο. Παράλληλα σημαντικό ρόλο στην περάτωση της πτυχιακής μου εργασίας συνέβαλλε ο ιστορικός ερευνητής και νομικός Αθανάσιος Λαβράνος, ο οποίος μου μετέδωσε τις πολύτιμες συμβουλές του.

Θερμές ευχαριστίες απευθύνω σε όλους τους Καθηγητές μου, που είχα όλα τα χρόνια της μέχρι στιγμής ακαδημαϊκής μου ζωής, για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν και με έκαναν καλύτερο άνθρωπο.

Τέλος ένα μεγάλο και εγκάρδιο «ευχαριστώ» αξίζουν οι δύο ήρωες της καθημερινότητας μου, οι γονείς μου Σπύρος και Μαρία Μανάτου, που με στηρίζουν ηθικά και υλικά όλα αυτά τα χρόνια, δίνοντας μου αγάπη, δύναμη και κουράγιο να προχωρώ και να υπερπηδώ κάθε εμπόδιο για να φτάνω τον επιδιωκόμενο στόχο μου.

Ονοματεπώνυμο Φοιτήτριας: Μανάτου Αντιγόνη

A.M.: B2015003

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής: Εμμανουήλ Δρακάκης

Εξετάστρια Καθηγήτρια: Αλεξάνδρα Καββαδία

Περίληψη

Στην εργασία αυτή θα εξετάσουμε την ηλεκτρονική ευρετηρίαση καταλόγων που αφορούν την Κέρκυρα την περίοδο επί Αυτοκρατορικών Γάλλων και της Αγγλοκρατίας.

Θα αναφερθούμε στις διάφορες πολιτικές μεταρρυθμίσεις, στις πολλαπλές μεταβολές τις τοπικής εξουσίας του Ιόνιου Κράτους κατά την περίοδο των Αυτοκρατορικών Γάλλων καθώς και στην εξέλιξη των οργάνων διοίκησης όπως η Γερουσία.

Εν συνεχεία θα υπάρξει αναφορά στην Βρετανική Προστασία, η οποία επέφερε αλλαγές στα μέχρι τότε πολιτικά και πολιτισμικά δεδομένα. Στην ανάπτυξη των υποδομών των Επτανήσων καθώς και στην ένωση τους.

Θα ακολουθήσει ανασκόπηση του διοικητικού συστήματος των δύο καθεστώτων, σύγκριση του τρόπου λειτουργίας αυτών αλλά και της επιρροής που είχαν στον λαό της Επτανήσου Πολιτείας.

Τέλος, δεν θα παραλείψουμε να αναφερθούμε στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.), για τα οποία υπήρξαν άφθονες προσπάθειες για την συντήρησή τους, καθώς και για την εύρεση τρόπων και μεθόδων επίλυσης του ζητήματος της ευρετηρίασης.

Λέξεις- κλειδιά: Ηλεκτρονική Ευρετηρίαση, κατάλογος, αρχεία, Αυτοκρατορικοί Γάλλοι, Βρετανική Προστασία, Σύστημα Διοίκησης, Γενικά Αρχεία Κράτους (Γ.Α.Κ.)

Περιεχόμενα

1^ο Κεφαλαίο

- 1.1. Εισαγωγή σελ 7
- 1.2. Σκοπός εργασίας και στόχοι σελ 7

2^ο Κεφάλαιο

- 2.1. Εισαγωγή σελ 9
- 2.2 Η άφιξη του αυτοκρατορικού γαλλικού στρατού στην Κέρκυρα, υπό τον στρατηγό Berthier σελ 10
- 2.3 Ο διορισμός του στρατηγού Δονζελώ και ο πρώτος αυτοκρατορικός επίτροπος Κάρολος Βεσσίερης σελ 12
- 2.4 Νέος πόλεμος μεταξύ Αυστρίας και Γαλλίας σελ 14
- 2.5 Ο Εμμανουήλ Θεοτόκης επανέρχεται στην θέση του Προέδρου με διαταγή του Ναπολέοντα σελ 15
- 2.6 Η αυστηρή απαγόρευση για την εισαγωγή αγγλικών προϊόντων στα Επτάνησα σελ 15
- 2.7 Η Αστυνομία ως Διοικητική Αρχή σελ 16
- 2.8 Τα νησιά υπό την Αγγλική κυριαρχία σελ 17
- 2.9 Εμμανουήλ Θεοτόκης σελ 18

3^ο Κεφάλαιο

- 3.1. Εισαγωγή σελ 21
- 3.2. Η άφιξη του Αρμοστή Thomas Maitland και ο καθορισμός του Συντάγματος του 1817 σελ 22
- 3.3 Ανθρώπινη Δράση σελ 22
- 3.4 Το Σύνταγμα όρισε την Εκκλησία σελ 23
- 3.5 Υλική Πρόοδος σελ 24

3.6 Ιόνιος Ακαδημία	σελ 25
3.7 Ο Ιωάννης Σίτων Αρμυστής	σελ 25
3.8 Η Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα	σελ 26

4^ο Κεφάλαιο

4.1 Το Σύστημα Διοίκησης επί Αυτοκρατορικών Γάλλων	σελ 27
4.1.1 Στυλιανός Βλασόπουλος	σελ 28
4.2 Το Σύστημα Διοίκησης επί Βρετανικής Προστασίας	σελ 28

5^ο Κεφάλαιο

5.1 Γ.Α.Κ. Κέρκυρας- Γενικά Αρχεία Κράτους	σελ 30
5.2 Αρχεία και Αρχεακοί: ένας ιστός	σελ 33

6^ο Κεφάλαιο

6.1 Επίλογος – Συμπεράσματα	σελ 39
-----------------------------------	--------

<u>Βιβλιογραφία</u>	σελ 51
----------------------------------	--------

1^ο Κεφάλαιο

1.1 Εισαγωγή

Στην τωρινή εποχή την οποία διανύουμε είναι έντονο το αίσθημα της εξάρτησης από την τεχνολογία. Ωστόσο δεν θα έπρεπε να ξεχνάμε τους τρόπους με τους οποίους εξελίχθηκε η κοινωνία, για να φτάσουμε σε αυτό που εμείς πλέον αποκαλούμε καθημερινότητα.

Σημαντικό κομμάτι της ιστορίας αλλά και της εξέλιξης βασίζεται στην μετάδοση της γνώσης, κάτι το οποίο θα ήταν αδύνατον δίχως την ύπαρξη της ανθρώπινης γραφής.

Η γραφή αποτελεί σημαντικό παράγοντα της εξάπλωσης της ιστορίας ανά τους αιώνες. Βασιζόμενοι σε έγγραφα τα οποία καταφέραμε να συντηρήσουμε έχουμε την δυνατότητα να ανατρέξουμε στο παρελθόν και να γίνουμε και εμείς μάρτυρες γεγονότων τα οποία έλαβαν χώρα αιώνες πριν.

Μπορούμε να θεωρήσουμε τα έγγραφα αυτά σαν μια μηχανή του χρόνου, η οποία μας επιτρέπει να γνωρίσουμε συμβάντα του παρελθόντος για τα οποία δεν θα είχαμε γνώση σήμερα.

Τα Επτάνησα αποτελούν ένα νησιώτικο χώρο στα βορειοδυτικά της Ελλάδας, με πλούσια ιστορία την οποία μπορούμε και εμείς να εξετάσουμε, βασισμένοι στην γνώση που μας χαρίζεται απλόχερα από τους λαούς που πέρασαν. Ο καθένας από αυτούς άφησε το δικό του λιθαράκι στο κτίσμα του πολιτισμού.

Είναι λοιπόν καθήκον όλων μας η διαρκής φροντίδα για την συντήρηση των υποδομών που στεγάζουν τα αρχεία αλλά και η διατήρηση τους.

1.2 Σκοπός εργασίας και στόχοι

Βασισμένοι και στην τεχνολογία έχουμε πλέον τη δυνατότητα να “σερφάρουμε” ερευνητικά στο διαδίκτυο και να αποκτάμε πληροφορίες ανά πάσα ώρα και στιγμή. Κάνοντας λοιπόν σωστή χρήση της πληροφορίας που

μας δίδεται, μπορούμε να βελτιώσουμε την γνώση μας για το ιστορικό παρελθόν.

Σκοπός και στόχος της εργασίας είναι η ευαισθητοποίηση του κοινού, ως προς τη συντήρηση και τη μετάδοση της γνώσης η οποία ήταν αποτέλεσμα του μόχθου και του κόπου πολλών ανθρώπων.

2^ο Κεφάλαιο

Αυτοκρατορικοί Γάλλοι

2.1 Εισαγωγή

Ο όρος Πρώτη Γαλλοκρατία αφορά το χρονικό διάστημα 1797-1799 όπου τα Επτάνησα πέρασαν υπό γαλλικό έλεγχο εκείνο των Δημοκρατικών Γάλλων. Η Γαλλική κυριαρχία διήρκησε 20 μήνες, καθώς οι Δημοκρατικοί Γάλλοι παραδόθηκαν στην συμμαχία των Ρώσων και των Οθωμανών. Η Δεύτερη Γαλλοκρατία άρχισε το 1807, και κράτησε έως το 1814 στην Κέρκυρα και ως το 1810 στα υπόλοιπα νησιά.

Επιπρόσθετα την ίδια εποχή εκτυλισσόταν τα μετά την Γαλλική Επανάσταση γεγονότα και η Βενετία είχε ήδη παρακμάσει. Αυτό οφειλόταν και στην ανακάλυψη καινούριων θαλασσίων οδών όπου το θαλάσσιο εμπόριο μεταφέρονταν εκτός της Μεσογείου, στον Ατλαντικό.

Παράλληλα η κυριαρχία της ανατολικής κυρίως Μεσογείου βρισκόταν υπό την δικαιοδοσία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Τα Επτάνησα ήταν τα εναπομείναντα νησιά στην περιοχή της Βαλκανικής. Οι συνθήκες όμως δεν ήταν τόσο ευοίωνες, καθώς υπήρχε η δυσφορία του λαού των νήσων αυτών κατά των Ενετών εξαιτίας της βαριάς φορολογίας που είχε οριστεί προκειμένου να καλυφθούν τα δημόσια λειτουργικά έξοδα της Βενετίας, αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα οράματα της επανάστασης των Γάλλων να βρίσκουν θετικό έδαφος.

Οι αντιδράσεις που προηγήθηκαν από την πλευρά των Επτανησίων, ύστερα από την άφιξη των γαλλικών στρατευμάτων έφερε την έντονη επιθυμία της προσάρτησης τους στην Γαλλία, η οποία οφείλεται όχι τόσο στον θαυμασμό που έτρεφαν για τα επιτεύγματα των Γάλλων, όσο για τον φόβο μιας επέμβασης του οθωμανικού στόλου, όπου τα Επτάνησα θα παρέμεναν χωρίς προστασία.

Οι Γάλλοι κατέβαλλαν προσπάθεια για την οργάνωση της διοίκησης των Επτανήσων, με βάση δικά τους επαναστατικά πρότυπα. Παράλληλα βελτιώθηκε το σύστημα της εκπαίδευσης στα Επτάνησα, δημιουργώντας βιβλιοθήκες και σχολεία.

2.2 Άφιξη του αυτοκρατορικού Γαλλικού στρατού στην Κέρκυρα, υπό τον στρατηγό Berthier

Η παρακμή της Ενετικής εξουσίας, η όποια τα τελευταία χρόνια άλλαζε συχνά, ήταν κάτι το οποίο συνέβαλλε στην δυσπιστία των Επτανήσιων για την νέα πολιτική μεταβολή. Ο ξένος στρατός που κατέφθασε στην Κέρκυρα στις 20 Αυγούστου του 1807 ήταν ο γαλλικός αυτοκρατορικός στρατός. Με την άφιξη τους στο νησί, η Γερουσία, μετέδωσε στους κατοίκους ότι τα Επτάνησα βρίσκονται πλέον υπό την προστασία του *Μεγάλου Ναπολέοντα*¹, αυτοκράτορα των Γάλλων και βασιλιά της Ιταλίας, ενώ από την Κωνσταντινούπολη κατέφθασε ο αντιπρόεδρος Λευκόκιλος, ο οποίος ανέλαβε το αξίωμα του Γερουσιαστή. Οι δύο αυτοκράτορες έχοντας ως κοινό όραμα την ευημερία της Ευρώπης, συνεργάστηκαν με στόχο την συνεχή ασφάλεια της περιοχής. Ο Ρώσος ναύαρχος Σινιαβίν αναγκάστηκε με δυσαρέσκεια να παραδώσει τα νησιά στους Γάλλους, ενώ μετά την αναχώρηση των Ρώσων, οι Γάλλοι κατέκτησαν τα εναπομείναντα νησιά και την απέναντι των Παξών, Πάργας.

Με τον ερχομό του, ο στρατηγός Berthier προβαίνει σε μεταρρυθμίσεις του ισχύοντος πολιτεύματος του 1803, αντικαθιστώντας το με ένα προσωρινό πολιτικό οργανισμό. Επιπρόσθετα τα νησιά ανακηρύχθηκαν ως επαρχία υπό την ηγεσία της γαλλικής αυτοκρατορίας και του στρατού της. Στον Στρατηγό Berthier απονεμήθηκε ο τίτλος του Γενικού Διοικητή των νήσων.

Η Γερουσία προέβει σε δημοσίευση και η εκτέλεση της Προκήρυξης που είχε υπογραφεί από τον Αντώνιο Μαρία Καποδιστρία τον Σεπτέμβριο του 1807, η οποία ανήγγειλε ότι τα Επτάνησα θα υπάγονται στην γαλλική αυτοκρατορία, με τις σημαίες της Γαλλίας και των Επτανήσων να κυματίζουν στα φρούρια. Τέλος ως επικρατούσα θρησκεία ορίστηκε η ορθόδοξη. Η Γερουσία παρέμεινε ως είχε αλλά κάθε απόφαση της για να έχει ισχύ, έπρεπε να κυρωθεί από τον στρατηγό Berthier.

Η εξέλιξη των γεγονότων που επέφεραν οι νέες αλλαγές οδήγησαν τον στρατηγό Berthier στην επιβολή μιας καινούριας τάξης πραγμάτων και στον περιορισμό της Γερουσίας σε πέντε μετά του Προέδρου μέλη. Ο ορισμός των μελών αυτών είχε ως εξής:

1. Για την Κέρκυρα και Παξούς ο κ. **Εμμανουήλ Θεοτόκης**
2. Για την Ζάκυνθο και τα Κύθηρα ο κ. **Μηχαλίτσης**
3. Για την Κεφαλλήνια και την Ιθάκη ο κ. **Μεταξάς Αγγελάτος**
4. Για την Λευκάδα ο κ. **Στεφανίτσης**

Οι πρυτάνεις των νησιών παρέμειναν προσωρινά στην θέση τους, σε αντίθεση με τον πρύτανη της Κέρκυρας Διονύσιο Ρώμα, ο οποίος αντικαταστήθηκε από τον Στυλιανό

¹ (Napoléon Bonaparte, 15 Αυγούστου 1769 — 5 Μαΐου 1821)

Βλασσόπουλο, ενώ ο πρύτανης Κεφαλληνίας Βουρβάχης ανέλαβε χρέη ως Γενικός Διευθυντής Αστυνομίας.

Είχαν προηγηθεί αρκετές αλλαγές κυριαρχίας και πολιτικές μεταβολές μεταξύ Γαλλίας, Ρωσίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, για τα οποία ο Ναπολέων είχε ως απώτερο σκοπό την εγκαθίδρυση της κυριαρχίας των γαλλικών στρατευμάτων στα Επτάνησα, ως περιοχή στρατηγικής σημασίας. Ανησυχούσε για τον πιθανό αποκλεισμό της Κέρκυρας, της Λευκάδας και της Ηπείρου από τις αγγλικές δυνάμεις μετά από σχετική του πληροφόρηση.

Οι πολιτικές αυτές μεταβολές έφεραν ελπίδες κυρίως στην ανώτερη τάξη, καθώς πίστευαν στην γαλλική αυτοκρατορία και στην δυνατότητα της να απαλλάξει το ελληνικό έθνος από τον μουσουλμανικό ζυγό. Ωστόσο υπήρξε μερίδα της τάξεως αυτής η οποία απλά θώπευε τον γαλλικό στρατό για τα δικά της προνόμια.

Ο κυβερνητικός οργανισμός συνέχισε να βρίσκεται σε ισχύ με την στήριξη του Berthier, ο οποίος τον διαφοροποίησε και αντί για πρυτάνεις διόρισε τους «Διαχειριστάς της Κυβερνήσεως» (Amministratori del governo). Ο διορισμός των μελών αυτής ήταν ως εξής:

1. Για την Κεφαλήννία ο κ. *Σάβιον Άννινον*
2. Για την Ζάκυνθο ο κ. *Μηχαλίτης*
3. Για την Λευκάδα ο κ. *Πετριτσόπουλος*

Η επόμενη ενέργεια ήταν η εκλογή του προέδρου της Γερουσίας, όπου εκλέχθηκε ο κ. Αναστάσιος Φλαμπουριάρης. Η απόφαση αυτή όμως δεν βρήκε σύμφωνο τον Berthier, ο οποίος αποφάσισε ότι η θέση αυτή δικαιοματικά άνηκε στον κ. Εμμανουήλ Θεοτόκη εξαιτίας του αρχαιοτάτου της ηλικίας του. Τη 10^η Νοεμβρίου του 1807 οριστικοποιήθηκε ο κυβερνητικός οργανισμός των Επτανήσων, ο οποίος αρχικά υπήρξε δημιούργημα του Berthier, με βάση σχετικό διάταγμα του Ναπολέοντα.

Στις συνεδριάσεις της Γερουσίας όφειλε να παρευρίσκεται ο αυτοκρατορικός επίτροπος ο οποίος είχε τον πρωταρχικό ρόλο, να λαμβάνει τις αποφάσεις. Η δικαιοδοσία του αυτοκρατορικού επιτρόπου, του επέτρεπε την επιτήρηση της οικονομικής και πολιτικής διαχείρισης, της υψηλής αστυνομίας, καθώς και την δυνατότητα να υποβάλλει διαταγές και κανονισμούς παρά τις αρχές του νησιού. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ο Γενικός Διοικητής όφειλε να αναλάβει την εν μέρει ή και εξ ολοκλήρου εκτέλεση των νόμων και κανονισμών, ωστόσο για την λήψη οποιασδήποτε απόφασης χρειαζόταν την έγκριση του αυτοκρατορικού επιτρόπου, καθώς όφειλε να του αιτιολογεί την σχετική απόφαση. Ο στρατηγός Berthier μη θέλοντας να τροποποιήσει το παλαιότατο πολίτευμα που υπήρχε στα νησιά, κατάργησε τις θέσεις των γραμματέων του κράτους. Παράλληλα ανέλαβαν καθήκοντα γερουσιαστών ο κ. Σορδίνας και ο κ. Καρατζίας. Επιπρόσθετα την επάνοδο του έκανε στην προεδρία της Γερουσίας, ενώ τα εσωτερικά και

εκκλησιαστικά καθήκοντα του γραμματέως, ανέλαβε ο γερουσιαστής Εμμανουήλ Θεοτόκης. Τέλος, ο αριθμός των μελών της Γερουσίας αυξήθηκε από 5 σε 8 άτομα.

Ο Ναπολέων δεν ήταν σύμφωνος με τον τρόπο διοίκησης του Berthier όσον αφορά τα νησιά. Αυτό τον οδήγησε στην αντικατάσταση του με νέο μέλος, ο οποίος θα είχε την ικανότητα να υπερασπιστεί και να διοικήσει καλύτερα τα καινούρια αποκτήματα του Ναπολέοντα. Οι Άγγλοι είχαν ήδη αποκλείσει τα νησιά της Μεσογείου. Στις 29 Μαρτίου του 1808 ακολούθησε η επιστολή του Berthier, ο οποίος τηρεί την επιθυμία του Ναπολέοντα, υποβάλλοντας την γενική διοίκηση των νησιών στον διάδοχο του. Επίσης υπέδειξε την ευγνωμοσύνη του προς τους κατοίκους και απολογήθηκε για τις τροποποιήσεις που έγιναν στο Πολίτευμα, αιτιολογούμενος πως ακολουθούσε τις οδηγίες του προστάτη των νησιών Αυτοκράτορα της Ρωσίας Αλέξανδρον. Ο στρατηγός Δονζελώ διαδέχθηκε τον Berthier στην διοίκηση των νησιών, ο οποίος είχε υπηρετήσει ως πρώην διοικητής της Απουλίας καθώς και είχε συμμετάσχει στους πολέμους της Δημοκρατίας. Ο Ναπολέοντας επισήμανε με σαφείς και αυστηρές οδηγίες, ότι η φρουρά της Κέρκυρας πρέπει να είναι σε ετοιμότητα για την πιθανή επίθεση των Άγγλων.

2.3 Ο διορισμός του στρατηγού Δονζελώ και ο πρώτος αυτοκρατορικός επίτροπος Κάρολος Βεσσίερης

Τον διορισμό του στρατηγού Δονζελώ συνόδεψε η άφιξη του αυτοκρατορικού επιτρόπου Κάρολου Βεσσίερη στην Κέρκυρα, ο οποίος καθόρισε τα καθήκοντα της Γερουσίας σύμφωνα με σχετικό διάταγμα την 1^ης Απριλίου 1808. Οι εσωτερικές υποθέσεις, η οικονομία και η δικαιοσύνη, ήταν υπό την επίβλεψη της Γερουσίας. Μια από τις αλλαγές που επέφερε η Γερουσία, ήταν οι διαχειριστές της κυβέρνησης, όπου ανέλαβαν τις υποθέσεις του νησιού.

Οι γερουσιαστές πλέον βρισκόταν στο Παρίσι, πριν από την αναχώρησή τους εξέφρασαν συναισθήματα χαράς προς τον επτανησιακό λαό. Οι θέσεις των αναπληρωματικών γερουσιαστών ανατέθηκαν στο κ. Πυλαρινό για την Κεφαλλήνια και στον κ. Κασσιμάτη για την Κέρκυρα. Στις 2 Ιουνίου του 1808 άρχισαν οι συνεδριάσεις επισήμως.

Ύστερα από επικρίσεις που δέχθηκε η Γερουσία αναγκάστηκε να αναλάβει την ευθύνη για την παράβαση της γενικής αρχής για την διάκριση των 3 εξουσιών του κράτους, καθώς και για τις παρεμβατικές τροποποιήσεις της γαλλικής εξουσίας. Στο κλίμα που επικρατούσε υπήρχε αγανάκτηση και από την πλευρά των δικαστών, οι οποίοι απειλούσαν να μην παρευρεθούν στις συνεδριάσεις.

Την 1^η Νοεμβρίου του 1808, δημιουργήθηκαν 3 τμήματα.

1. Τμήμα Εσωτερικών
2. Τμήμα Δικαιοσύνης
3. Τμήμα Οικονομικών

Η κατάσταση κύλησε ομαλά ανάμεσα στην Γερουσία και στην γαλλική εξουσία, ώσπου ο αποκλεισμός των νησιών αλλά και η δυσκολία για την εξαγωγή προϊόντων, είχε ως αποτέλεσμα την ελάττωση των δημοσίων εσόδων και την επιβολή νέου φόρου, κάτι το οποίο δεν χαροποίησε ιδιαίτερα την Γερουσία.

Στην συνεδρίαση της 3 Δεκεμβρίου 1808 ο αυτοκρατορικός επίτροπος έθεσε πρόταση για την εφαρμογή του περί χαρτόσημου νόμου (carta bollata). Ο αυτοκρατορικός επίτροπος επιζητούσε την έγκριση της Γερουσίας. Η πρόταση εγκρίθηκε από τον επίτροπο με την προϋπόθεση ότι θα το αναλάμβανε η Γερουσία, υποστηρίζοντας ο αυτοκρατορικός επίτροπος ότι όφειλε να εφαρμόσει τον νόμο που είχε ήδη ψηφιστεί. Αυτή η απόφαση βρήκε σύμφωνο τον πρόεδρο Θεοτόκη, ο οποίος συμφώνησε με τα λεγόμενα του γερουσιαστή Σορδίνα.

Η επίκριση προς την γαλλική εξουσία έκανε τον αυτοκρατορικό επίτροπο Βεσσίερη να απαντήσει έμμεσα στους ανώτερους γερουσιαστές.

« Την εποχή των Ρώσων τα πράγματα στα νησιά έβαιναν διαφορετικά, τότε η θάλασσα έμενε ελεύθερη και το εμπόριο άκμαζε. Η Γαλλία θυσιάζει πολλά εκατομμύρια, όπως η διατήρηση των νησιών καθώς και οφείλει να συνεισφέρει στις γενικές ανάγκες. Ο νόμος περί χαρτόσημου δεν νομίζω ότι είναι αρκετός αλλά και αν είναι η Γερουσία δεν οφείλει να απαιτήσει να εφαρμοστεί απευθείας από τον αυτοκράτορα και να απαλλαγεί η ευθύνη της ιονίου κυβερνήσεως. Ειπώθηκε να δημοσιεύσω και να εκτελέσω εγώ τον νόμο περί χαρτόσημο αλλά δεν δύναμαι να πράξω κάτι τέτοιο, αλλά τότε δύναμαι να κλείσω την πόρτα της Γερουσίας και οφείλω να εκτελώ εγώ τα καθήκοντα αυτής. » είπε ο κ. Βεσσίερης. Ο λόγος του αυτοκρατορικού επιτρόπου είχε ως αποτέλεσμα η Γερουσία να δώσει ένα τρανό τεκμήριο στον Ναπολέοντα σχετικά με την αφοσίωση της και ήλπιζε ότι δεν θα σταματήσει η μέριμνα του για την ευημερία του Ιονίου λαού. Η συζήτηση είχε αίσιο τέλος.

Τον Ιανουάριο του επόμενου χρόνου, η ανακοίνωση του Γενικού Διοικητή από τις ειδήσεις που λάμβανε ήταν η σαρωτική νίκη των γάλλων στην Ισπανία. Τα Επτάνησα αντίθετα από άλλες χώρες δεν είχαν κυριευθεί από τον Ναπολέοντα, του οποίου οι προσδοκίες ήταν μεγάλες μιας και επιθυμούσε να εκθρονίσει τους πάντες από την Ευρώπη. Η Ισπανία αδυνατούσε να αντισταθεί στον γαλλικό στρατό του Ναπολέοντα, αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί απέχθεια αλλά και σφοδρός πατριωτισμός έναντι των ανίκητων γάλλων. Πάρα τα ατυχή γεγονότα ο Ναπολέων διορθώνει την κατάσταση στη Μαδρίτη και η επόμενη ενέργεια του ήταν να μεταβεί στα Επτάνησα με σκοπό να εποικοδομήσει τις σχέσεις του με το επανησιακό κοινό.

Ο Εμμανούλ Θεοτόκης θέλοντας να συγχαρεί τον Ναπολέοντα εξέδωσε διάταγμα στο οποίο πρότεινε τον εορτασμό της νίκης του αυτοκράτορα. Την ίδια περίοδο κυκλοφορούν έγγραφα της Γερουσίας μέσα στα οποία διακρίνονταν μια διαμάχη ανάμεσα στις Γαλλικές αρχές και στον πρόεδρο της Γερουσίας. Τα συγκεκριμένα έγγραφα εγκρίθηκαν και υποβλήθηκαν από τον Γενικό Διοικητή, ωστόσο στα ήδη δημοσιευμένα υπήρξαν κάποιες αλλοιώσεις, οι οποίες έβαλαν τον Γενικό Διοικητή σε υποψίες.

Η αλλοίωση που αναφέρθηκε στα έγγραφα ήταν η παράλειψη της φράσης «*εν ονόματι της Α.Α. Μεγαλειότητας του ημετέρου κυριάρχου*» η οποία έφερε ως αποτέλεσμα την καταστροφή των αντιτύπων. Στις 23 Ιανουαρίου του 1809 πραγματοποιήθηκε καταγγελία από τον αυτοκρατορικό επίτροπο για παραποίηση, οδηγώντας την Γερουσία να προβεί σε απαραίτητες ενέργειες, ώστε να βρεθεί ο ένοχος. Ο αυτοκρατορικός επίτροπος ύστερα από την στοχευμένη κατηγορία του προς τον Εμμανουήλ Θεοτόκη, έπαψε να υποστηρίζει το διάταγμα του σχετικά με τα γερουσιαστικά καθήκοντα και ανακοίνωσε στην Γερουσία πως ο Εμμανουήλ Θεοτόκης επάυθει από πρόεδρος του Σώματος. Η νέα τάξη των πραγμάτων είχε αλλάξει και η Γερουσία δεν είχε πλέον πρόεδρο, αφού ο Γενικός Διοικητής Δονζελώ θεώρησε ότι το πολίτευμα του 1803 δεν ταιριάζει με τη καινούρια κατάσταση.

2.4 Νέος πόλεμος μεταξύ Αυστρίας και Γαλλίας

Ο πόλεμος στην Ισπανία έφερε ως αποτέλεσμα να χαθούν άνδρες και χρήματα. Η Ρωσία παρέμεινε σύμμαχος των Γάλλων μιας και επιθυμούσε την κατάκτηση επαρχιών της Τουρκίας. Με την επιστροφή του στο Παρίσι ο Ναπολέοντας, είχε ως στόχο την καθοδήγηση του στρατού για την επίθεση στην Αυστρία, όπου ο γαλλικός στρατός εισχώρησε στο αυστριακό κράτος νικώντας την 13^η Μαΐου 1809.

Την ίδια περίοδο ο αγγλικός στρατός είχε δημιουργήσει υποψίες προς τους Γάλλους. Ο γερουσιαστής Φλαμπουριάρης θέλοντας να δημιουργήσει καλύτερες σχέσεις της Ιονίου Γερουσίας και του επανησιακού λαού προς τον Ναπολέοντα, πρότεινε να εισαχθούν οι νόμοι της γαλλικής αυτοκρατορίας στα Επτάνησα. Ο Γενικός Διοικητής εξέφρασε τις ευχαριστίες του, δήλωσε όμως ότι η Γερουσία δεν δύναται να εγκρίνει

την πρόταση πριν γνωστοποιηθεί προς τον υπουργό Στρατιωτικών Άννεβουργ. Ο στρατηγός Δονζελώ έστειλε αντίγραφο προς τον υπουργό Στρατιωτικών.

2.5 Ο Εμμανουήλ Θεοτόκης επανέρχεται στην θέση του Προέδρου με διαταγή του Ναπολέοντα

Στις 11 Ιουνίου 1809 ο Εμμανουήλ Θεοτόκης αναλαμβάνει ξανά τα καθήκοντα του προέδρου της Γερουσίας. Η κατάσταση στα νησιά δεν πήρε την επιθυμητή τροπή, υπήρξε παρεμπόδιση του εμπορίου από τον αγγλικό στόλο κάτι το οποίο επέφερε στερήσεις. Οι Άγγλοι διεξήγαγαν αγώνα κατά του Ναπολέοντα στην Ιβηρική χερσόνησο, ωστόσο δεν διέθεταν τις αναγκαίες δυνάμεις ώστε να κυριεύσουν τα νησιά και προτιμούσαν να παρουσιάζονται ως ελευθερωτές και όχι ως κατακτητές, όπως κατηγορούσαν τον Ναπολέοντα.

Η Λευκάδα είχε ήδη περάσει υπό την κυριαρχία των Άγγλων και τον Βεσσίερη διαδέχθηκε ως αυτοκρατορικός επίτροπος ο Mathieu Lesseps. Στις 12 Μαΐου του 1810 ο νέος αυτοκρατορικός επίτροπος παρουσιάστηκε στην Γερουσία μαζί με τον κ. Βεσσίερη ζητώντας τα φώτα και τις γνώσεις της, ώστε να εκπληρώσει επάξια τα καθήκοντα του.

2.6 Η αυστηρή απαγόρευση για την εισαγωγή αγγλικών προϊόντων στα Επτάνησα

Ο Ναπολέων θέλοντας να δημιουργήσει πρόβλημα στην αγγλική οικονομία είχε ως στόχο να θεωρούνται αγγλικά προϊόντα ακόμα και όσα διαβιβάζονταν από ουδέτερα πλοία, τα οποία επιθυμούσαν να προσεγγίσουν τον αγγλικό λιμένα. Το σύστημα επέφερε μεγάλη ζημία στην Αγγλία, καθώς και ήταν η αφορμή να οδηγηθεί σε πόλεμο με την Ρωσία. Ο αυτοκρατορικός επίτροπος Lesseps ειδοποίησε τους κατοίκους της Κέρκυρας, Παξών και Πάργας ότι θα εφαρμοστεί το σύστημα αποκλεισμού. Τα αγγλικά προϊόντα κατασχέθηκαν από την αστυνομία και κάηκαν στην πλατεία της Κέρκυρας.

Στις 10 Νοεμβρίου του 1810 ο διοικητής Δονζελώ ανάγγειλε ότι η αγγλική κυβέρνηση, κήρυξε τον αποκλεισμό της Κέρκυρας καθώς οι Άγγλοι ετοιμαζόταν να επιτεθούν στην πόλη. Ο Γενικός Διοικητής προχώρησε σε μέτρα εφοδιασμού των οικογενειών σε τρόφιμα, καύσιμη ύλη κ.α.. Ακόμα και για τις οικογένειες που αδυνατούσαν, πάρθηκαν τα απαραίτητα μέτρα.

2.7 Η Αστυνομία ως Διοικητική Αρχή

Αξιοσημείωτη είναι η δράση της Αστυνομίας, η οποία επί Αυτοκρατορικών Γάλλων αποτελούσε το εκτελεστικό τμήμα της Κυβέρνησης. Ο Αυτοκρατορικός Επίτροπος βρισκόταν στο ανώτατο σκαλί της βαθμίδας εγκαθιδρύοντας τους Αστυνομικούς Επιθεωρητές σε όλα τα νησιά για την διασφάλιση της τάξης.

Η ανάγκη για εξέλιξη της αποτελεσματικότητας του συστήματος Διοίκησης, οδήγησε τον Αυτοκρατορικό Επίτροπο στον διαχωρισμό της Αστυνομίας σε δύο ξεχωριστές Αρχές, την «Υψηλή Αστυνομία» και την «Δημοτική Αστυνομία». Το σύστημα αυτό δεν αποδεικνύει ιδιαίτερα λειτουργικό και ο Αυτοκρατορικός Επίτροπος αναγκάστηκε να επαναφέρει το προηγούμενο οργανωτικό σχήμα, ενοποιώντας ξανά την Αστυνομία την 15^η Οκτωβρίου του 1811.

Τα εκτελεστικά όργανα της Αστυνομίας είναι αυτά που εκτελούσαν και τις εντολές των ανωτέρων τους. Χωρίζονταν σε δύο τμήματα και έφεραν τις ονομασίες «tambouri» και «cernidi». Σκοπός της πρώτης ήταν η διασφάλιση της τάξης στην πόλη της Κέρκυρας και η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, ενώ της δεύτερης η τήρηση της τάξης στην ύπαιθρο.

Γραμματέας του Κράτους διορίστηκε ο Μάρκος Καρατζίας την 2^η Σεπτεμβρίου του 1807, ωστόσο δεν παρέμεινε για πολύ σε αυτή τη θέση καθώς το αξίωμα καταργήθηκε λόγω του φόρτου υποχρεώσεων, τον Ιανουάριο του 1808.

Την 10^η Σεπτεμβρίου 1807 χρέη Διαχειριστή της Κυβέρνησης αναλαμβάνει ο Στυλιανός Βλασόπουλος, αντικαθιστώντας τον Διονύσιο Ρώμα. Οι αρμοδιότητες τις οποίες ασκούσε ήταν αυτές των πρώην Πρυτάνεων με εξαίρεση εκείνες της Αστυνομίας που ασκούνταν από τον Γραμματέα του Κράτους.

Η ενοποίηση των δύο Υπηρεσιών της Αστυνομίας (Υψηλή Αστυνομία και Δημοτική Αστυνομία) ήρθε την 1^η Μαΐου του 1810 και η Αρχή έλαβε την ονομασία Γενική Αστυνομική Επιθεώρηση, της οποίας προϊστάμενος ορίστηκε ο Valentin Fauchier.

Οι δραστηριότητες των Αστυνομικών Αρχών ήταν πολλές, εκ των οποίων σημαντικότερες ήταν:

1. Η ασφάλεια της Πολιτείας και η δημόσια τάξη
2. Τα μέτρα ελέγχου του πληθυσμού
3. Η καταδίωξη των φυγόδικων
4. Οι παιδοκτονίες
5. Η εγκληματικότητα
6. Το σωφρονιστικό σύστημα
7. Η προστασία των ηθών
8. Τα μέτρα για την δημόσια υγεία
9. Τα μέτρα προστασίας κατά της χολέρας
10. Ο έλεγχος της λειτουργίας των φαρμακείων

11. Η προστασία από αφροδίσια νοσήματα
12. Η καθαριότητα και ο φωτισμός της πόλης
13. Η προστασία των θεατρικών εκδηλώσεων
14. Η προστασία της ποιότητας και της τιμής των τροφίμων
15. Η λογοκρισία

Προκύπτει λοιπόν το συμπέρασμα ότι η Γαλλική Διοίκηση κατάφερε να συγκροτήσει μια ανεξάρτητη Αστυνομική Αρχή κατά την διάρκεια της κυριαρχίας της στο Ιόνιο και παρατηρούμε ότι το αστυνομικό έργο είχε εμπλουτιστεί με ποικίλες αρμοδιότητες που μέχρι τότε δεν είχε.

Οι λόγοι για τους οποίους η Γαλλική Διοίκηση στόχευσε στην ανανέωση των αρμοδιοτήτων της Αστυνομίας ήταν δύο:

Ο *πρώτος λόγος* ήταν η ελάφρυνση των αρμοδιοτήτων του Διαχειριστή της Κυβερνήσεως. Η Γαλλική Διοίκηση γνώριζε τις κοινωνικές αντιθέσεις που επικρατούσαν στο Ιόνιο και θεώρησε πως η αλλαγή αυτή, θα διασφάλιζε την τάξη και την σωστή λειτουργία της διοίκησης του τόπου, μειώνοντας ή και εξαλείφοντας έτσι τις αυθαιρεσίες των τοπικών αρχών.

Ο *δεύτερος λόγος* ήταν η εξασφάλιση του ομαλού κοινωνικού βίου, κάτι για το οποίο μέχρι τότε δεν υπήρχε αρμόδια αρχή. Η Αστυνομία πλέον δεν περιοριζόταν στην δίωξη πολιτικών αντιπάλων και στην παρακολούθηση υπόπτων για αντικαθεστωτικές ενέργειες, αλλά είχε και σαν βασικό μέλημα της, την ασφάλεια του πολίτη και την τήρηση της δικαιοσύνης.

Η Αστυνομία ως Διοικητική Αρχή υπέστη πολλές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της και τον κοινωνικό της ρόλο.

2.8 Τα νησιά υπό την Αγγλική κυριαρχία

Τα νησιά υπέφεραν από τον βρετανικό αποκλεισμό και οι κάτοικοι της Κέρκυρας είχαν μεγάλη ανάγκη εξαιτίας του αποκλεισμού που βίωναν. Η Ζάκυνθος ήδη βρισκόταν υπό την αγγλική κυριαρχία, όπου την είχε διαδεχθεί ο στρατηγός Άρεϋ, του οποίου η διοίκηση ήταν ομαλή σε μια περίοδο που οι καταστάσεις ήταν το αντίθετο. Κάθε νησί είχε το Διοικητικό του όργανο. Αυτό αποτελούταν από 4 συμβούλους της κυβέρνησης, τον Διοικητή και τον Γραμματέα καθώς και την εκτελεστική αρχή του νησιού.

Ο ταγματάρχης Κάρολος Δε Βοσσέτ άφησε καλή μνήμη στην Κεφαλονιά, κατασκευάζοντας δρόμους για ευκολότερη πρόσβαση στο νησί αλλά και την λίθινη γέφυρα στο λιμάνι του Αργοστολίου το οποίο θεωρήθηκε από πολλούς επίτευγμα. Το

1813 τον στρατηγό Άρεϋ διαδέχθηκε ο στρατηγός Κάμπελ στην διοίκηση των Ιονίων Νήσων. Οι προθέσεις του δεν ήταν κακές ωστόσο η βιαιότητα του στρατιωτικού του χαρακτήρα έκανε τις ενέργειες του να μοιάζουν απάνθρωπες. Κατάργησε το Διοικητικό Σώμα το οποίο είχε προωθήσει ο Άρεϋ και υπέβαλε στην άμεση εξουσία του, τις υπόλοιπες αρχές.

Η κακή οικονομική κατάσταση του Ιόνιου Κράτους εξαιτίας του θαλάσσιου αποκλεισμού, είχε ως αποτέλεσμα ο αυτοκρατορικός επίτροπος να ζητήσει από τη Γερουσία να επιδιώξει νέους τρόπους εξεύρεσης χρημάτων τα οποία θα κάλυπταν τον προϋπολογισμό του 1813.

Ο *Αλή Πασάς*² προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τη σύγχυση που επικρατούσε στην γύρω περιοχή, θέτοντας ως επόμενο στόχο του οθωμανικού κράτους, τη Πάργα. Κατόπιν αποτυχημένης αντίστασης και αδυναμία προστασίας της περιοχής, οι Παργινοί στράφηκαν προς τους Άγγλους για βοήθεια, την οποία και εξέλαβαν με προϋπόθεση ότι στην Πάργα θα υψωθεί αγγλική σημαία. Ο Αλή Πασάς απωθήθηκε και ο επόμενος στόχος των Άγγλων ήταν η Κέρκυρα, η οποία μέχρι τότε αντιστεκόταν.

Τέλος σημαντικό πολιτιστικό γεγονός επί Γαλλοκρατίας ήταν η ίδρυση της *Ιονικής Ακαδημίας*³, η οποία ήταν ένα επιστημονικό σωματείο, και είχε ως στόχο μεταξύ άλλων να καλλιεργήσει και να διδάξει γνώσεις και πρακτικές για την γεωργία και την βιοτεχνία της εποχής.

2.9 Εμμανουήλ Θεοτόκης

Ο Εμμανουήλ Θεοτόκης γεννημένος στην Κέρκυρα στις 15 Σεπτεμβρίου του 1777, γόνος της ιστορικής οικογένειας των Θεοτόκηδων. Ο πατέρας του Ευστάθιος (1732-1779), το 1763 νυμφεύτηκε την Ελένη, κόρη του Εμμανουήλ Προσαλέντη του Ευπατρίδη. Ο Εμμανουήλ παντρεύτηκε την Αγγελική Ρίκκη, κόρη του Ορλάντο Ρίκκη και της Ιουλίας Καποδίστρια, απέκτησε τρία παιδιά. Τον Ηλιού, τον Ανδρέα Βαρόνο Θεοτόκη και την Αικατερίνη. Τις σπουδές του τις έκανε στην Ιταλία, όπου και σπούδασε Ιστορία και Φιλοσοφία. Το 1806 ο Καποδίστριας παραιτήθηκε από τη θέση του Γραμματέα της Ιονίου Γερουσίας. Ο Εμμανουήλ

² Γεννημένος το 1750 (περίπου) ήταν μουσουλμάνος αλβανός στην καταγωγή και διορίστηκε Πασάς των Ιωνανίνων. Πέθανε την 5^η Φεβρουαρίου του 1822 από τραύμα πυροβολισμού.

³ Jean Savant, «Η Ιονική Ακαδημία (1897-1814)», Κερκυραϊκά Χρονικά, τ. XXIV (1980), (μετάφραση: Δήμητρα Πικραμένου Βάρφη), σ. 6. Για βιογραφικά στοιχεία βλ. Jacques Baeyens, Les Français a Corfou (1797-1799 et 1807-1814), Athènes, 1973, σ. 147.

Θεοτόκης τον αντικατέστησε στην θέση του Εφόρου της Δημόσιας Σχολής Τενέδου. Στις 28 Φεβρουαρίου του 1807 εκλέχτηκε Γερουσιαστής. Έπειτα από την συνθήκη του Τιλσίτ, τα Επτάνησα θεωρήθηκαν γαλλική επαρχία με δικό της κυβερνητικό σύστημα. Ο Εμμανουήλ Θεοτόκης υπήρξε πρόεδρος της τελευταίας επί Αυτοκρατορικών Γάλλων Επτανήσου Γερουσίας και της πρώτης επί αγγλικής “προστασίας”. Στο ενεργητικό του υπάγεται η πολιτιστική δράση του για την διάδοση των Ελληνικών γραμμάτων με τη σύσταση σχολείων στα νησιά.

Στην ίδρυση της Ιονίου Ακαδημίας το 1807, με την σύμπραξη των Γάλλων Agoyat και Dupin, ανάμεσα σε άλλους “διαπρέποντες επί παιδείας” καθώς και από επιφανείς Κερκυραίους, ήταν και ο Εμμανουήλ Θεοτόκης. Η θητεία του ως Πρόεδρος της Γερουσίας κράτησε μέχρι το Σεπτέμβριο του 1807 διότι παραιτήθηκε από τη θέση του Επιστάτη των Δημοσίων σχολείων της Κέρκυρας, εξαιτίας πολλών ιδιωτικών και δημοσίων φροντίδων του. Του απονεμήθηκε ο τίτλος του Βαρόνου και του αποδόθηκαν τιμές με το παράσημο της Λεγεώνας της Τιμής, του Σιδηρού Στέμματος της Ιταλίας από τον Ναπολέοντα. Ενώ ήταν Πρόεδρος της Γερουσίας, εκλέγεται Πρόεδρος της Επιτροπής των Επτανησίων και αποστέλλεται στο Παρίσι για να συγχαρεί τον Αυτοκράτορα για την γέννηση του γιού του, στον οποίο απονεμήθηκε ο τίτλος “*Βασιλεύς της Ρώμης*”.

Με την ένταξη της Επτανήσου υπό την αγγλική προστασία (12-14 Ιουνίου 1814), η οποία εγκρίθηκε με την Συνθήκη των Παρισίων (5 Νοεμβρίου 1815), ο αρμοστής Maitland συνέστησε επιτροπή για την κατάρτιση του νέου Συντάγματος στην οποία πήρε μέρος και ο Εμμανουήλ Θεοτόκης. Με την προκήρυξη της 26^{ης} Μαρτίου του 1816 ο Εμμανουήλ Θεοτόκης αναλαμβάνει ως Πρόεδρος της Γερουσίας. Την 23^η Απριλίου σε θρησκευτική τελετή που όμως δεν τελέστηκε, ο Εμμανουήλ Θεοτόκης ανέβηκε στον αμβώνα και δήλωσε ότι μέλημα του είναι η ευτυχία των Νησιών. Οι διαθέσεις του ήταν αγαθές και καλόπιστες, η συνεργασία του όμως με τον Maitland στην σύνταξη του νέου Συντάγματος, ήταν η αιτία να του απαγγελθούν δριμείς κατηγορίες ότι συνεργάζεται με τους Άγγλους, μια πολιτική σχέση για την οποία δήλωσε αργότερα δημόσια τη μετάνοια του.

Ήταν υποστηρικτής της ελληνικής γλώσσας αλλά και της ορθόδοξης θρησκείας, τις οποίες προώθησε κυρίως δε την διάδοση της Ελληνικής γλώσσας, διοργανώνοντας διαγωνισμούς με χρηματικά έπαθλα εκ των οποίων ήταν χορηγός. Εκπλήρωσε σημαντικό φιλανθρωπικό έργο διαθέτοντας την δική του προσωπική περιουσία, αναβαθμίζοντας τις εκκλησίες και το μορφωτικό επίπεδο των ιερέων. Το 1826 δώρισε στην εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα τον μεγάλο ασημένιο δωδεκακάντηλο, το οποίο κοσμεί έως και σήμερα το ναό. Ήταν μέλος της Βιβλικής Εταιρίας της Αγγλίας. Υπήρξε ιδρυτής και πρόεδρος σε αντίστοιχη εταιρία στην Κέρκυρα, της οποίας στόχος ήταν η διάδοση των Ιερών Γραφών στην Ανατολή. Διατέλεσε μέλος σε πολλές Ευρωπαϊκές Ακαδημίες και τιμήθηκε το 1818 με το μεγαλόσταυρο του Τάγματος των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου, για την επικύρωση του Συντάγματος των Ιονίων Νήσων το 1817.

Ο Εμμανουήλ Θεοτόκης χρησιμοποιώντας σαν ισχυρό κίνητρο τη επιβράβευση, κατάφερε να προτρέψει τους νέους στην ελληνική εκπαίδευση, καθώς και προσκάλεσε πολλούς πνευματικούς και λόγιους άνδρες της τότε υποδουλωμένης Ελλάδας, να έρθουν στα Επτάνησα τα οποία για αυτόν αποτελούσαν φιλική γη, λίκνο πολιτισμού και φιλοσοφίας. Στο κάλεσμα του η ανταπόκριση που έλαβε ήταν θετική.

Επίσης αρέσκονταν να ασχολείται με τη γραφή επιστημονικών βιβλίων εκ των οποίων τα σημαντικότερα είναι «*Μετεωρολογικές παρατηρήσεις Κέρκυρας*» και «*Details sur Corfou*» (εκδόθηκε το 1826). Το 1816 ίδρυσε την «*Εταιρία επί προαγωγή της ελληνικής γλώσσας εν Επτανήσω*», σκοπός της οποίας ήταν η ενθάρρυνση της ελληνικής γλώσσας στα Επτάνησα.

Το ενδιαφέρον του έλαβε και η τάξη των αγροτών. Δεν δίστασε να επικρίνει πολλούς από τους γαιοκτήμονες που χρησιμοποιούσαν την δύναμη της τάξης τους για την εξασφάλιση μιας άνετης ζωής εις βάρος των αγροτών.

Ο Εμμανουήλ Θεοτόκης απεβίωσε στις 18 Αυγούστου του 1837. Τελευταία του επιθυμία ήταν να μεταφερθεί η σωρός του στο Μοναστήρι των καλογραιών της Αγίας Ευφημίας, στη Γαρίτσα, όπως και έγινε.

3^ο Κεφάλαιο

Αγγλοκρατία

3.1 Εισαγωγή

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στην κατάσταση που επικρατούσε στα Επτάνησα και ειδικότερα στην Κέρκυρα επί Αγγλοκρατίας. Ποία ήταν η τακτική που επέλεξαν οι Άγγλοι. Και κατά πόσο ακολούθησαν την πορεία που είχαν χαράξει οι Γάλλοι και πόσο διαφοροποιήθηκαν από αυτούς.

Σημαντικό γεγονός αποτέλεσε η Ένωση των Επτανήσων στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, το 1864. Η Κέρκυρα υπό την κυριαρχία των Άγγλων, έλαβε ειδική μεταχείριση όσον αφορά τις υποδομές της, όπου και κατασκευάστηκε υδρευτικό και οδικό δίκτυο.

Μετά την κυριαρχία των Αυτοκρατορικών Γάλλων ακολουθεί η λεγόμενη *βρετανική προστασία*. Οι Άγγλοι έδιναν την ψευδαίσθηση πως θα αντιμετώπιζαν τις αυθαιρεσίες των προηγούμενων κατακτητών, κάτι το οποίο όμως δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ. Κατά την αγγλική προστασία, ο στρατός αποδείχθηκε μεγάλη δαπάνη.

Επιπρόσθετα η Κέρκυρα θεωρήθηκε το επίκεντρο του ενδιαφέροντος των Άγγλων, παραμερίζοντας τα υπόλοιπα νησιά, όχι μόνο λόγω της γεωγραφικής της θέσης, αλλά και για το ότι η Κέρκυρα αποτελούσε κύριο παράγοντα για τα Επτάνησα, ως οικονομικός πόρος. Με το παραμερισμό των υπολοίπων νησιών, η Κέρκυρα αναπτύσσεται σε διάφορους τομείς όπως κοινωνικούς, οικονομικούς και εκπαιδευτικούς, οι οποίοι ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα.

3.2 Η άφιξη του Αρμοστή Thomas Maitland και ο καθορισμός του Συντάγματος του 1817

Τα Ιόνια Νησιά στις 5 Νοεμβρίου του 1815, χαρακτηρίζονταν ήδη ως ένα ελεύθερο, ενιαίο και ανεξάρτητο κράτος, κάτι το οποίο κατορθώθηκε με τη Συνθήκη των Παρισίων.

Ο Thomas Maitland ο πρώτος Άγγλος αρμοστής συνέταξε σχέδιο Συντάγματος το οποίο εγκρίθηκε στις 2 Μαΐου του 1817, από το νομοθετικό σώμα των *Ιονίων Νήσων*⁴. Το Σύνταγμα ήταν αυταρχικό για τον Επτανησιακό λαό, πλουτοκρατικό και τις 3 συνταγματικές εξουσίες (δικαστική, εκτελεστική και νομοθετική) έλεγχε άμεσα ο ίδιος ο αρμοστής, με βάση προκαθορισμένες διαδικασίες του συντάγματος. Παράλληλα για τις θέσεις της Βουλής και της Γερουσίας εκλέχθηκαν δικοί του άνθρωποι, ενώ οι καίριες θέσεις της κρατικής μηχανής στελεχώθηκαν από έμπιστους του. Με αυτό τον τρόπο είχε την δυνατότητα να ελέγξει το Ιόνιο Κράτος.

Πολιτικές προσωπικότητες της Επτανήσου τοποθετήθηκαν ενάντια στο Σύνταγμα του 1817, συγκεκριμένα 4 γερουσιαστές οι οποίοι ζήτησαν με γραπτό αίτημα τους, μεταρρυθμίσεις. Οι γερουσιαστές αυτοί ήταν οι:

1. *Αναστάσιος Φλαμπουριάρης* από Ζάκυνθο
2. *Διονύσιος Ρώμας* από Ζάκυνθο
3. *Μάριος Μεταξάς* από Κεφαλονιά
4. *Ευστάθιος Στεφανίτσης* από Λευκάδα

3.3 Ανθρώπινη Δράση

Οι μεταρρυθμίσεις στο Σύνταγμα του Maitland υποστηρίχθηκαν στο παρασκήνιο από τον *Ιωάννη Καποδίστρια*⁵, ο οποίος πρότεινε επίσημα στους Άγγλους συγκεκριμένα βελτιωτικά μέτρα που θα μπορούσαν να λάβουν οι Άγγλοι, δίχως όμως να βρει ανταπόκριση, καθώς εκείνοι προτιμούσαν την πολιτική του Maitland. Το 1818 με 1819 συστάθηκαν στα 4 μεγάλα νησιά των Επτανήσων και στους Παξούς (Κέρκυρα, Ζάκυνθο, Λευκάδα, Κεφαλονιά) οι εφορίες της Φιλικής Εταιρίας.

Οι εφορίες της Φιλικής συνέβαλλαν σημαντικά στην Ελληνική επανάσταση με την συνεισφορά τους χρηματικά, με αποστολή οπλισμού άλλα και με ανθρωπιστική δράση. Λειτουργήσαν υπέρ των επαναστατών Ελλήνων

⁴ *Σύνταγμα του Ιονίου Κράτους του 1817*, Κέρκυρα 1855. *Le tre Costituzioni...*, op. cit. Βλ. και Κ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ, Στοιχεία..., op. cit.

⁵ Ιωάννης Καποδίστριας (11 Φεβρουαρίου 1776 — 27 Σεπτεμβρίου/ 9 Οκτωβρίου 1831) Πολιτική προσωπικότητα της Ρωσίας και της Ελλάδας, υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας (1816–1822) και πρώτος κυβερνήτης της ανεξάρτητης Ελλάδας (1827–1831)

βοηθώντας στην περίθαλψη των γυναικόπαιδων και των τραυματιών, στην εξαγορά αιχμαλώτων, στην εκπαίδευση αγωνιστών στο εξωτερικό κ.α..

Ο Maitland αντιτάχθηκε βίαια με συλλήψεις , καταδίκες άλλα και με κλοπή περιουσιών, σε όσους συμμετείχαν στην Ελληνική Επανάσταση. Ο σκοπός που ήθελε να πετύχει ήταν τα Ιόνια Νησιά να εφαρμόσουν πολιτική ουδετερότητας απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση. Τα έτη 1824-1827 τον ελληνικό αγώνα βοήθησε ιδιαίτερα η επιτροπή Ζακύνθου με την πατριωτική της Δράση. Την επιτροπή Ζακύνθου την αποτελούσαν 3 πατριώτες εν ονόματι Διονύσιος Ρώμας , Κωνσταντίνος Δραγώνας και Παναγιώτης Στεφάνου.

Το 1824 Υπουργός Εξωτερικών αναλαμβάνει ο George Canning, ο οποίος μεταβάλλει την πολιτική των Άγγλων σχετικά με την ουδετερότητα περί των Ελλήνων, διότι αναγνώρισε τους Έλληνες επαναστάτες ως εμπόλεμους. Παράλληλα την ίδια χρονιά ως αρμοστής αναλαμβάνει ο *Frederick Adam*⁶ ο οποίος συνεργάστηκε ανεπίσημα με την επιτροπή της Ζακύνθου, τηρώντας πάντα την αγγλική πολιτική. Ο Adam παρέμεινε αρμοστής μέχρι το 1831, ύστερα μετατέθηκε άλλου. Η συμπεριφορά ορισμένων αρμοστών που πέρασαν στα Επτάνησα, ήταν ήπια. Καθώς και παραχωρήθηκαν στα νησιά συγκεκριμένα δικαιώματα. Ο Λουτσέντ για παράδειγμα και αργότερα ο Σίτων, συνέβαλλαν στο να παραχωρηθούν ορισμένα δικαιώματα όπως ελευθεροτυπία, βάση της οποίας κυκλοφόρησαν οι πρώτες τοπικές εφημερίδες στα νησιά (Ο Ριζοσπάστης, Το Μέλλον).

Σημαντικό επίτευγμα των Άγγλων αρμοστών ήταν η βελτίωση των υποδομών και έγιναν σημαντικά για την εποχή τεχνικά έργα. Ειδικότερα στην Κέρκυρα οφείλουμε στους Άγγλους το οδικό-υδρευτικό δίκτυο και μια σειρά ονομαστά κτίρια στην πόλη της Κέρκυρας. Ανάμεσα σε αυτά είναι το Ανάκτορο των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου και η Ιόνια Βουλή. Η διαμόρφωση της Πάνω Πλατείας, αλλά και τα κτίρια κατά μήκος της οδού Καποδιστρίου ανεγέρθηκαν επί Αγγλοκρατίας.

3.4 Το Σύνταγμα όρισε την Εκκλησία

Η Ορθόδοξη Ιεραρχία στα Επτάνησα ανατέθηκε στον Πατριάρχη Κων/πόλεως το 1824 και με ειδικές κυβερνητικές πράξεις καθορίστηκαν οι σχέσεις της εκκλησίας και του Ιονίου Κράτους. Με το ψηφισμένο Σύνταγμα του 1817 επικρατούσα θρησκεία ανακηρύχθηκε στα Ηνωμένα Κράτη, η Ορθόδοξη

⁶ Ο *Frederick Adam*, 17 Ιουνίου 1784 – 17 Αυγούστου 1853 έλαβε μέρος στη μάχη του Βατερλώ με το βαθμό του υποστράτηγου ως διοικητής της 3ης ελαφράς ταξιαρχίας. Ήταν ο τέταρτος γιος του Γουίλιαμ Άνταμ από το Μπλαϊρ Άνταμ και της συζύγου του Ελεονώρας, κόρης του Τσαρλς Έλφινστόουν 10ου Λόρδου του Έλφινστούουν.

Ανατολική εκκλησία και προστατευόμενη η καθολική. Παράλληλα ως πρώτος αρχηγός της Ορθόδοξης Εκκλησίας εκλέχθηκε ο μητροπολίτης Μακάριος, ο οποίος είχε επιλεγεί από τους υπόλοιπους αρχιερείς. Η Εκκλησία των Επτανήσων είχε μόνο πνευματική εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο δεν είχε δικαίωμα επέμβασης στην εσωτερική διοίκηση της.

Η Αγγλική κυβέρνηση και οι εκπρόσωποι της είχαν την υπόνοια ότι την Ελληνική επανάσταση την υπέθαλπε ο Τσάρος. Προσπάθησαν πολλές φορές και με ανήθικους τρόπους να ανακαλύψουν στοιχεία καθώς και άλλα επίσημα έγγραφα, μέσα από τα οποία να αποδεικνύεται η συμμετοχή και η παρότρυνση του Ιωάννη Καποδίστρια στην Επανάσταση, ώστε να τα χρησιμοποιήσουν καταλλήλως.

3.5 Υλική Πρόοδος

Επί της Αρμοστείας Adam, άρχισε η εσωτερική οργάνωση των νησιών, η οποία επέφερε αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Παράλληλα έγινε η κατασκευή δημόσιων καταστημάτων τα οποία έδωσαν στα νησιά Ευρωπαϊκή όψη. Στα νησιά κατασκευαστήκαν μεγάλες οδοί, αλλά και κατορθώθηκε η επικοινωνία σε πιο απόμακρα σημεία. Πάρα τα τόσα επιτεύγματα των Άγγλων και παρότι στερήσαν την ελευθερία του Ιόνιου λαού, από την πρώτη δεκαετία υπήρξε μια ενεργητικότητα σχετικά με την υλική ανύψωση των κατοίκων.

3.6 Ιόνιος Ακαδημία

Το 1823 ο Βρετανός ευγενής Φρειδερίκος Νορθ Γκύλφορντ, ίδρυσε την Ιόνιο Ακαδημία στην Κέρκυρα, η οποία είχε μεγάλη επίδραση στην αναγέννηση της Παιδείας στα Επτάνησα. Ο Γκύλφορντ ήταν γεννημένος στο Λονδίνο το 1766 και από νεαρή ηλικία ξεκίνησε να ασχολείται με την μελέτη κλασσικών συγγραφέων της Ελλάδας, και έγινε λάτρης της κλασσικής αρχαιότητας. Το 1791 με τον ερχομό του στην Κέρκυρα ασπάστηκε την Ορθοδοξία και βαπτίστηκε ενώπιον του Πρωτόπαπα Δημήτριου Πετρετίνη, του ιερέως Σπύρου Μοντεσάντου και του αναδόχου του, Γεωργίου Προσελάνδου και έλαβε το όνομα «Δημήτριος».

Το 1820 προτάθηκε από την Ιόνιο Βουλή στον Βασιλιά της Αγγλίας *Γεώργιο Δ΄*, να αναγορεύσει τον Γκύλφορντ άρχοντα της Ιονίου Ακαδημίας, καθώς και στις 19 Μαΐου 1823, η Βουλή εξέδωσε το διάταγμα περί συστάσεως της Ιονίου Ακαδημίας.

Ύστερα, τον Οκτώβριο της ίδιας χρονιάς, εισήχθησαν στο Πανεπιστήμιο 150 νέοι και 7 καθηγητές όπου ανέλαβαν την διδασκαλία της Ελληνικής, Αγγλικής και Λατινικής Φιλολογίας. Ο εύπορος εκείνος Βρετανός, αφιέρωσε ποσά για την κάλυψη του ελλείμματος της μισθοδοσίας των καθηγητών, ώστε να σπουδάσουν νέα παιδιά που δεν είχαν την οικονομική ευχέρεια. Στις 14 Οκτωβρίου 1827, απεβίωσε στο Λονδίνο σε ηλικία 61 ετών. Η Ιόνιος Ακαδημία μετά τον θάνατο του, άρχισε να παρακμάζει βαθμιαία μέχρι και την ένωση, οπότε και καταργήθηκε.

3.7 Ο Ιωάννης Σίτων Αρμοστής

Τον Αρμοστή Μακένζυ διαδέχθηκε ο Λόρδος Ιωάννης Σίτων, ο οποίος ανέλαβε το καθήκον του από την 1^η Απριλίου 1843. Ο νέος Αρμοστής έφερε τον βαθμό του στρατηγού, διότι είχε διαπρέψει στα πεδία μάχης, έχοντας κερδίσει πολλά παράσημα. Ο Σίτων χαρακτηριζόταν για την απλότητα και την ειλικρίνεια που είχε σαν άνθρωπος, ενώ σαν πολιτικός ήταν συνετός αλλά και οι επιδιώξεις που είχε ήταν πάντα προσιτές. Με τον ερχομό του στα Επτάνησα, πέτυχε τον καθησυχασμό των ταραγμένων πραγμάτων που είχαν προκληθεί υπό την *Αρμοστεία Ντούγκλας*⁷. Η αποστολή που είχε θέσει, πέτυχε και έδωσε στους

⁷ Ο Howard Douglas, γιος αντιναυάρχου γεννήθηκε στη Σκωτία το 1776. Ανέλαβε μια σημαντική θέση στον ελλαδικό χώρο υπό τις εντολές της κυβέρνησης και στις 29 Απριλίου 1835 διορίζεται Αρμοστής και διοικητής των στρατιωτικών δυνάμεων των Επτανήσων.

Επτανήσιους την ελπίδα ότι πλησίαζε το τέλος των βασάνων που είχαν υποστεί. Τότε άρχισε ο συστηματικός και αποφασιστικός αγώνας των Ριζοσπαστών και αυτό έφερε ως αποτέλεσμα την Ένωση των Επτανήσων⁸ με την Ελλάδα.

3.8 Η Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα

Οι Μεταρρυθμιστές δεν συμφωνούσαν με τους Ριζοσπάστες, οι οποίοι επιδίωκαν την άμεση Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα. Στόχευαν μεταξύ άλλων και στον περιορισμό της Δύναμης που είχε η Υψηλή Αστυνομία, καθώς και στην διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Γερουσίας. Οι Μεταρρυθμιστές υποστήριζαν πως η άμεση ένωση δεν ήταν εφικτή τότε και ότι έπρεπε να επιδιωχθεί αργότερα και ότι τα Επτάνησα ήταν ανίσχυρα για την κατάλυση της προστασίας. Θεωρούσαν ότι η Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα θα ήταν ανώφελη όχι μόνο για τα Επτάνησα, αλλά και για την Ελλάδα. Οι αντιδράσεις της Βρετανικής Κυβέρνησης θα μπορούσαν να ήταν βίαιες και να προκαλέσουν την ματαίωση της ενωσιακής διαδικασίας. Ωστόσο η Ένωση επιτεύχθηκε τελικά και τα Επτάνησα γιόρτασαν την 21^η Μαΐου του 1864 την Ένωση τους. Την ημέρα αυτή τα νησιά του Ιονίου γίνονται τμήμα του Ελληνικού Έθνους και τον εορτασμό των κατοίκων διαδέχεται η υποστολή της Αγγλικής σημαίας και η ανύψωση της Ελληνικής. Αυτό σηματοδότησε την αποχώρηση των αγγλικών αρχών της κατοχής.

⁸ Μοσχόπουλος, Γεώργιος Ν. «[Η ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα](#)», άρθρο στον ιστότοπο της εφημερίδας «Η Καθημερινή», 23 Μαΐου 2011.

4^ο Κεφάλαιο

Σύστημα Διοίκησης

4.1 Το Σύστημα Διοίκησης επί Αυτοκρατορικών Γάλλων

Ο ερχομός των Αυτοκρατορικών Γάλλων στο Ιόνιο έφερε αλλαγές στο μέχρι τότε ισχύον πολίτευμα. Προγενέστερα του ερχομού του Berthier, για τον οποίο αναφερθήκαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο, ο Ναπολέων διαίρεσε τα Επτάνησα σε τρεις νομούς με σχετική του απόφαση το 1797. Καθένας από αυτούς τους νομούς διαιρείτο σε δήμους και είχαν τη δυνατότητα να εκπροσωπούνται στην Γαλλική Βουλή με την αποστολή ενός εκπροσώπου τους. Για την διοίκηση των τριών αυτών νομών, την εποπτεία είχε ο Γενικός Διοικητής, ο οποίος και έδρευε στην Κέρκυρα.

Το 1803, όπως προαναφέραμε, με τον ερχομό του ο Berthier, κάνει σημαντικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες συμβαδίζουν με το πολίτευμα που ακολουθούσαν οι Γάλλοι υπό την αυτοκρατορία του Ναπολέοντα. Ο Berthier ανέλαβε χρέη Γενικού Διοικητή των νησιών και τα ανακήρυξε επαρχία της γαλλικής αυτοκρατορίας.

Η πολιτική αυτή ωστόσο δεν ήταν εξ' ολοκλήρου ευθύνη του Berthier. Σημαντικό ρόλο στην λήψη αποφάσεων έλαβε η Γερουσία, η οποία ήταν υπεύθυνη για κανονιστικές και διοικητικές πράξεις, μετά τη σύσταση του νέου πενταμελούς της Συμβουλίου.

Φυσικά για την οποιαδήποτε λήψη απόφασης υπήρχε και ο εκτελεστικός τομέας της Διοικήσεως. Τις εκτελεστικές πράξεις είχαν αναλάβει οι Γραμματείς του Κράτους οι οποίοι κάλυπταν τους τομείς

1. Των Εσωτερικών
2. Της Δικαιοσύνης και Αστυνομίας
3. Της Οικονομίας

Ωστόσο μετά από σχετικό Αυτοκρατορικό Διάταγμα, ο Ναπολέων αναίρεσε την απόφαση του Berthier για υπαγωγή των Επτανήσων στη Γαλλική Αυτοκρατορία. Κατήργησε το αξίωμα του Γραμματέα του Κράτους και όρισε ως νέα πολιτική αρχή τον Αυτοκρατορικό Επίτροπο, για την πολιτική διοίκηση των Επτανήσων. Οι αστυνομικές αρμοδιότητες ήταν πλέον και αυτές καθήκον του

Αυτοκρατορικού Επιτρόπου, ο οποίος διόρισε σε όλα τα νησιά τους Αστυνομικούς Επιθεωρητές ως υφιστάμενους του.

Πέραν της Αστυνομικής Διοίκησης και του αυτοκρατορικού επιτρόπου ενεργό ρόλο είχαν και οι δικαστές του ανωτάτου δικαστηρίου. Ένας από τους γνωστότερους δικαστές ήταν και ο *Στυλιανός Βλασόπουλος*⁹, ο οποίος είχε ιδιαίτερα ενεργό ρόλο στα πολιτικά δρώμενα.

4.1.1 Στυλιανός Βλασόπουλος

Ανακηρύχτηκε διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας και διετέλεσε ως δικαστής του ανωτάτου δικαστηρίου, μέλος του δικαστικού συλλόγου Κέρκυρας, δικηγόρος, σύνεδρος της Ιονίου Ακαδημίας, αλλά και Γερουσιαστής. Η πολιτική του θητεία όμως δεν σταματάει εκεί. Υπήρξε επίσης συντακτικός νομοθέτης, στέλεχος της τοπικής αυτοδιοίκησης της Κέρκυρας, καθώς και Πρύτανης της Λευκάδας.

Στα τελευταία βήματα της πολιτικής του πορείας, διετέλεσε ως σύμβουλος του κράτους των Επτανήσων και αφοσιώθηκε στην συγγραφή διάφορων επιστημονικών έργων στην ιταλική γλώσσα. Ήταν υποστηρικτής της Ελληνικής Εκκλησίας και αυτό φαίνεται από την συγγραφή ενός από τα σπουδαιότερα έργα του με τίτλο «*La Difesa della Chiesa Greca*» (η Υπεράσπιση της Ελληνικής Εκκλησίας).

4.2 Το Σύστημα Διοίκησης επί Βρετανικής Προστασίας

Με την παράδοση της εξουσίας στους Άγγλους, ήρθαν και οι αναμενόμενες τροποποιήσεις στο σύστημα διοίκησης. Με την άφιξη του Thomas Maitland και τον διορισμό του ως Αρμοστής, έχουμε τη δημιουργία του νέου σχεδίου Συντάγματος για τα Ιόνια Νησιά.

Τον έλεγχο των τριών συνταγματικών εξουσιών (δικαστική, νομοθετική και εκτελεστική) αναλαμβάνει αποκλειστικά ο Αρμοστής, ο οποίος και ορίζει δικά του πρόσωπα στις θέσεις της Βουλής και της Γερουσίας με στόχο τον αποκλειστικό έλεγχο του Ιονίου Κράτους από εκείνον.

⁹ Ο κόμης **Στυλιανός Βλασ(σ)όπουλος** (*Signore-Conte Stelio Vlasopulo*, [1748](#) - [1822](#)) ήταν γόνος της αριστοκρατικής δυναστείας [Βλασοπούλου](#) της [Κέρκυρας](#), η οποία ήταν εγγεγραμμένη από το [1642](#) στην Χρυσή Βίβλο των ευγενών ([Libro d'Oro](#)).

Η δημιουργία των εφοριών φιλικής και η δράση αυτών με τη χορηγία βοήθειας στο ταλαιπωρημένο ελληνικό έθνος, βρήκαν αντίθετο τον τότε Αρμοστή Maitland ο οποίος δεν επιθυμούσε την εμπλοκή του Ιονίου Κράτους στην επανάσταση.

Τέτοιες ενέργειες βοήθησαν στην ανάπτυξη του Ιονίου Κράτους θετικά, ωστόσο δεν μπορούσαν να λείψουν και οι αρνητικές επιδράσεις. Ο Αρμοστής δεν κατάφερε να κερδίσει την υποστήριξη του λαού του Ιονίου, ο οποίος ήθελε να συμβάλει ενεργά στην Επανάσταση.

Οι Άγγλοι δεν ήθελαν να πηγαίνουν ενάντια στην επιθυμία του λαού και για αυτό αργότερα πάρθηκε η απόφαση για βοήθεια προς την Επανάσταση. Παρατηρούμε συμβιβασμό, αλλαγές αλλά και εξέλιξη από τη μεριά του Συστήματος Διοίκησης των Άγγλων, οι οποίοι επιθυμούσαν την υποστήριξη και την ευημερία του λαού των νησιών.

Η ανάπτυξη των υποδομών των νησιών αποτελεί σημαντικό βήμα για την απόκτηση εμπιστοσύνης, κάτι το οποίο οι Άγγλοι γνώριζαν και θέλησαν να εκμεταλλευτούν. Η Διοίκηση αντιλαμβανόμενη τη κατάσταση και γνωρίζοντας τη σημασία που έχει η θρησκεία, προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις με τον ορισμό της Ανατολικής Ορθόδοξης θρησκείας ως το βασικό θρήσκευμα. Αλλαγή η οποία έδωσε την αίσθηση στο λαό ότι οι επιθυμίες του εκπληρωνόταν, δίχως όμως η Εκκλησία να έχει δικαίωμα να επέμβει στην εσωτερική διοίκηση.

Είναι ξεκάθαρο ότι το Σύστημα Διοίκησης των Άγγλων επέφερε ανάπτυξη τόσο πολιτισμική, όσο και θρησκευτική, κερδίζοντας με τον τρόπο αυτό την εύνοια πολλών, ώστε να επιτευχθεί η ευημερία.

5^ο Κεφάλαιο

5.1 Γενικά Αρχεία του Κράτους - Γ.Α.Κ. Κέρκυρας

Το 1938 στεγάστηκαν στο χώρο της δεξιάς πτέρυγας των Ανακτόρων Γεωργίου και Μιχαήλ, τα Αρχεία της Κέρκυρας, τα οποία οικοδομήθηκαν από Βρετανούς το 19^ο αιώνα, όπου οι συνθήκες δεν διακρίνονταν για την καταλληλότητα τους (ελεύθερη πρόσβαση των όμβριων υδάτων, συσσώρευση υλικού στο πάτωμα του υπογείου κ.α.). Το 1985 η Υπουργός Πολιτισμού *Μελίνα Μερκούρη*¹⁰, ευαισθητοποιήθηκε και παραχώρησε κτήριο, ώστε να μεταφερθούν τα Αρχεία και η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Κέρκυρας.

Το κτήριο (ισόγειο και υπόγειο) είχε υποστεί σημαντικές τροποποιήσεις. Στις αρχές του 17^{ου} αι. αξιοποιήθηκε σαν κατάλυμα της βενετικής φρουράς του Φρουρίου. Αντίθετα το 18^ο αι. δημιουργήθηκε ένας επιπλέον όροφος, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη όπλων. Στο ισόγειο υπήρχαν ασίδες ώστε να ενωθούν τα δύο μέρη του κτηρίου και στο υπόλοιπο κτίστηκε τοιχοποιία. Στην τωρινή μορφή του, βλέπουμε εσωτερικά και εξωτερικά τοιχοποιία, την οποία δεν γνωρίζουμε αν είναι επιλογή των Βρετανών ή των Βενετών.¹¹

Από την Ένωση των Επτανήσων (1864) το κτήριο εξακολουθούσε να λειτουργεί με την διαφορά πλέον ότι φιλοξενούσε τον ελληνικό στρατό. Την δεκαετία του '70 ο στρατός σταμάτησε να το χρησιμοποιεί και το κτήριο έμεινε εγκαταλειμμένο, δίχως συντήρηση.¹²

Το κτηριακό πρόβλημα των Αρχειακών Υπηρεσιών δεν είχε γίνει ευρέως γνωστό στο Υπουργείο Παιδείας έως το 1989. Την ίδια χρόνια τα Αρχεία της Κέρκυρας έθεσαν την ανησυχία τους στην ΔΙΕΦΕΣ (τεχνική υπηρεσία η οποία ειδικευόταν στην κατασκευή κτηρίων Μέσης ή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης) ωστόσο τα αποτελέσματα δεν ήταν τα επιθυμητά. Η τελική μελέτη εκπονήθηκε (1991-1992) από ιδιωτικό γραφείο όπου αναλάμβανε την αποκατάσταση παλαιών κτηρίων, αφού εγκρίθηκε πρώτα από τον ΥΠΕΠΘ. Εν έτη 1993 διοργανώθηκε στην Κέρκυρα η διάσκεψη κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου κρίθηκε αναγκαίο

¹⁰ Στη μνήμη και σε αναγνώριση της πολιτιστικής συνεισφοράς της Μελίνας Μερκούρη, έχει ορισθεί από την [UNESCO](#) το [Βραβείο «Μελίνα Μερκούρη»](#) ως βραβείο πολιτιστικής προσφοράς. Το βραβείο αυτό δίδεται με τη συνδρομή του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού από το 1997 και ανά δύο χρόνια, σε ανθρώπους ή οργανισμούς με σπουδαία δράση στην διάσωση ή διατήρηση πολιτισμικών μνημείων της ανθρωπότητας.

¹¹ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Κτήρια Αρχείων, βασικές αρχές σχεδιασμού», Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Αθήνα 1999, σ.σ. 33.

¹² Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Κτήρια Αρχείων, βασικές αρχές σχεδιασμού», όπως παραπάνω, σ.σ. 34

να δοθεί το συγκεκριμένο κτήριο με σκοπό να εξασφαλιστούν τα απαιτούμενα κονδύλια για την αποκατάσταση του. Ακολούθησε μια τρίτη φάση που θα γινόταν οι απαραίτητες εργασίες για την αποξήλωση των εγκαταστάσεων, καθώς και η μελέτη για την στέγαση των Αρχείων και Βιβλιοθήκης. Υπήρξαν διαρκείς οχλήσεις, μιας και ήταν ορατός ο κίνδυνος αλλαγής χρήσης του κτηρίου, το κτήριο παραχωρήθηκε διοικητικά από την ΔΙΕΦΕΣ στα Αρχεία και την Βιβλιοθήκη. Τα Αρχεία προχώρησαν σε εργολαβίες ώστε να πραγματοποιηθεί η αρχική μελέτη και το Μάρτιο του 1998 παρέδωσαν στο κοινό τα Αρχεία σε πλήρη λειτουργία.

Η τοποθέτηση των Αρχείων της Κέρκυρας στο παλαιό κτήριο των Αγγλικών Στρατώνων, δημιούργησε ένα νέο ζήτημα το οποίο ήταν το πως θα μπορούσε μια σύγχρονη Αρχειακή Υπηρεσία να προσαρμοστεί σε ένα κτήριο, που ήταν διαμορφωμένο για τα δεδομένα της στρατιωτικής αγγλικής αρχιτεκτονικής του προηγούμενου αιώνα. Οι δεσμεύσεις ήταν πολλές αφού αδυνατούσε να μεταβληθεί από τους αρχιτέκτονες τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά μιας και είχε χαρακτηριστεί ως μνημείο. Για να τηρηθούν οι βασικές αρχές, έστω της κτηριακής αρχειακής δεοντολογίας όπως φωτισμός, απομόνωση του αρχειακού υλικού, πυροσβεστικά συστήματα κ.α., επιχειρήθηκε η εκσκαφή μιας μικρής τάφρου στον υπόγειο χώρο. Τοποθετήθηκαν ειδικά φωτιστικά τα οποία δεν επιτρέπουν την ελεύθερη έκθεση καλωδίων, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος σε περίπτωση βραχυκυκλωμάτων άλλα και μετάδοσης πυρκαγιάς.

Ο χώρος του υπογείου δεν μπορούσε να διαχωριστεί από το φυσικό φωτισμό, ο οποίος ήταν επιβλαβής για το αρχειακό υλικό. Ο όροφος που είχε τον καλύτερο φωτισμό, ήταν ο α' όροφος στο οποίο εγκαταστάθηκαν αναγνωστήρια και γραφεία προσωπικού. Ο προορισμός του συγκεκριμένου ορόφου χρησιμοποιήθηκε και ως ζώνη εμφάνισης του κτηρίου, στόχος ήταν να προβληθεί η κομψότητα της αισθητικής του κτηρίου, χωρίς να παραποιηθεί η λειτουργικότητα της Υπηρεσίας που στεγαζόταν.

Στον ενιαίο α' χώρο εγκαταστάθηκε η Υπηρεσία του Ληξιαρχείου. Είχε πρόσβαση από εξωτερική κλίμακα, για να αποφευχθεί η ενόχληση των υπολοίπων στην Υπηρεσία, καθώς και δεχόταν πολίτες οι οποίοι δεν χρησιμοποιούσαν το Αναγνωστήριο. Σημαντικό ρόλο έπαιξε η έλλειψη του προσωπικού, κάτι το οποίο υποχρέωνε την υπάλληλο του Ληξιαρχείου, στην διαχείριση των ερευνητών στα αναγνωστήρια (παραλαβή , απόδοση κλειδιών , αποδυτήρια κ.α.). Το γεγονός αυτό οδήγησε στην απόφαση να οριστεί μια είσοδος ως κύρια, ώστε να ελέγχεται από το ίδιο πρόσωπο η πρόσβαση στα Αρχεία.

Ο χώρος προσωρινής εναπόθεσης του αρχειακού υλικού ορίστηκε στο κεντρικό αναγνωστήριο, καθώς και οι ερευνητές μπορούσαν να εξετάσουν τον ίδιο φάκελο στο διάστημα των 15 ημερών. Παράλληλα στο α' όροφο δημιουργήθηκαν οκτώ αίθουσες (αναγνωστήριο πολύτιμων εγγράφων, αίθουσα σεμιναρίων, αίθουσα βιβλιοθήκης, αίθουσα χαρτιών και σχεδίων, ταξινομητήριο και γραφεία προσωπικού) με στόχο στο συγκεκριμένο όροφο να έχει πρόσβαση το κοινό, οι ερευνητές των Αρχείων αλλά και το επιστημονικό προσωπικό της Υπηρεσίας.

Το ισόγειο ορίστηκε να εξυπηρετήσει τις λειτουργικές ανάγκες. Στεγάστηκαν σε αυτό τα εργαστήρια των Αρχείων, τα αποδυτήρια των ερευνητών αλλά και τα αρχειοστάσια. Για να μην υπάρξει ανεξέλεγκτη είσοδος του κοινού στους υπόλοιπους χώρους, στο ισόγειο τοποθετείται χώρισμα με ξύλινη πόρτα. Ύστερα επακολούθησαν οι χώροι της υποδοχής του αρχειακού υλικού, το φωτογραφικό εργαστήριο, το εργαστήριο συντήρησης, το εργαστήριο βιβλιοδεσίας, το εργαστήριο πλύσης και αποξίνισης του χαρτιού και η γραμματεία των συντηρητηρίων. Συμπαγή ράφια τοποθετήθηκαν σε έναν από τα 4 αρχειοστάσια, με αυτό τον τύπο ραφιών υπάρχει η δυνατότητα διπλάσιας αποθήκευσης. Σε ολόκληρο το κτήριο έχουν εγκατασταθεί μονάδες κλιματιστικών θέρμανσης και οι χώροι διαθέτουν κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης.

Ύστερα από τόσα χρόνια λειτουργίας των Αρχείων Κέρκυρας, στο κτήριο των πρώην αγγλικών στρατώνων, μπορούμε να πούμε ότι αναδείχτηκε όλη η κομπόζη και η μεγαλοπρέπεια της αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα και το πιο σημαντικό ότι εξυπηρετήθηκαν οι ανάγκες της Αρχειακής Υπηρεσίας. Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε το γεγονός ότι με το υλικό που είχε εισαχθεί στα Αρχεία ως το 1998, οι δυνατότητες αποθήκευσης εξαντλήθηκαν. Η Αρχειακή Υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να διαφυλάξει και να εξασφαλίσει την εθνική μας μνήμη, ώστε να μην χαθεί στην νέα πραγματικότητα.¹³

¹³ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Κτήρια Αρχείων, βασικές αρχές σχεδιασμού», όπως παραπάνω, σ.σ. 41

5.2 Η Ανατομία των Αρχειακών Υλικών των Γ.Α.Κ Κέρκυρας

Το Αρχείο της Κέρκυρας είναι πιθανόν το πιο σωστό παράδειγμα για την περιγραφή των αρχείων του ελληνικού χώρου, καθώς και για να επισημάνουμε τα προβλήματα που υπάρχουν στα περιφερειακά αρχεία της χώρας μας. Το Αρχείο της Κέρκυρας διαθέτει μακροχρόνια λειτουργία εδώ και πέντε αιώνες. Τα έγγραφα που υπάρχουν μέσα στο αρχείο μπορούμε να τα θεωρήσουμε εθνικό πλούτο, διότι καλύπτουν την περίοδο από το 1386-1864 καθώς και σε λίγες περιπτώσεις, έως το 1950. Μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε ως ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα για τα αρχεία της χώρας μας.

Στην εποχή που ζούμε, μας δίνεται η δυνατότητα να αναλύσουμε ένα περιφερειακό αρχείο, χωρίς να αγνοηθεί το γεγονός ότι η περιφερειακή Αρχειακή Υπηρεσία δεν λειτουργούσε όπως έπρεπε, με αποτέλεσμα να μην περιλαμβάνει στον κατάλογο της, τις δημόσιες υπηρεσίες του νομού της. Ο αριθμός των αρχειοφυλάκων και κλητήρων ήταν μικρός, το καθήκον τους ήταν να εκδίδουν ένα μικρό αριθμό αντιγράφων ληξιαρχικών πράξεων τα οποία βρίσκονταν στα κατά τόπους αρχεία και είχαν ως υποχρέωση να τα παραδίδουν στους ερευνητές ανά φάκελο ή κώδικα.

Το εισαγόμενο αρχειακό υλικό το οποίο είχε παραδοθεί χωρίς πρωτόκολλο, αντιμετωπιζόταν από τους φύλακες με δύο διαφορετικούς τρόπους. Είτε το έκρυβαν από τους ερευνητές ώστε να αποφύγουν τις ερωτήσεις, είτε προέβαλλαν το βέτο της Δημόσιας Διοίκησης, ισχυριζόμενοι πως απαγορεύεται να δοθεί στους ερευνητές, διότι δεν ήταν ταξινομημένο. Υπήρξαν πολλοί αρχειοφύλακες που είχαν στην κατοχή τους κατατεθειμένο, αταξινόμητο αρχειακό υλικό για το οποίο δεν γνώριζαν τίποτα και θεωρούσαν ότι συμβάλουν θετικά στην έρευνα. Συγκεκριμένα πρόσβαση στο αρχείο είχαν διάφοροι ερευνητές, οι οποίοι επιζητούσαν να εμπλουτίσουν την προσωπική τους συλλογή. Το περίεργο είναι ότι οι αρχειοφύλακες αποκτούσαν φήμη, καθώς και όσοι είχαν τέτοιες προσβάσεις φρόντιζαν να τους προωθούν όπως έπρεπε.

Οι κακουχίες που υπέστη το αρχειακό υλικό συνεχίστηκαν καθώς και οι συνθήκες αποθήκευσης και συντήρησης ήταν απαράδεκτες. Στον ελληνικό χώρο τα αρχεία τέθηκαν σε λειτουργία προγενέστερα, καθώς υπήρχε και η αξιολογή συμπεριφορά φωτισμένων αρχειοφυλάκων του 19^{ου} και 20^{ου} αι., οι οποίοι παρά τις αντίξοες συνθήκες που εργάστηκαν, αποκομίσαμε από εκείνους ουσιαστικά οφέλη. Η αιτία για την θλιβερή κατάσταση των αρχείων, δεν ήταν η παρουσία του ανυποψίαστου αρχειοφύλακα, αλλά η έλλειψη ενός εκσυγχρονισμένου νομοθετικού πλαισίου στον χώρο, ώστε να λειτουργήσει σωστά. Το πρόβλημα αυτό διευθετήθηκε το 1991, όπου ψηφίστηκε νόμος που αφορούσε την Αρχειακή Υπηρεσία.¹⁴

¹⁴ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Συμπόσιο Αρχειονομίας, Αρχεία και αρχειοκοί: ένας ιστός», Ελληνική Αρχειακή Εταιρία, Αθήνα 1992, σ.σ. 38

Το κράτος είχε τις καλές προθέσεις να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες σε ένα συγκεκριμένο τομέα, κάτι το οποίο δεν ήταν εύκολο διότι υπήρχαν μεγάλες δυσκολίες, τόσο στην έλλειψη απαραίτητων υποδομών, όσο και το μη εξειδικευμένο προσωπικό. Η ανασυγκρότηση γίνεται με αργούς ρυθμούς και δεν προϋποθέτει θεαματικές αλλαγές. Παράλληλα για την λειτουργία ενός περιφερειακού αρχείου στο οποίο έχουν υπάρξει πολλές δυσκολίες, είναι ασφαλώς πιο πολύπλοκο από την συγκρότηση μιας καινούριας περιφερειακής μονάδας. Η μεγαλύτερη αδυναμία σε όλα τα αρχεία της χώρας είναι οι κτηριακές εγκαταστάσεις και ο λανθασμένος τρόπος αποθήκευσης του αρχειακού υλικού.

Οι κτηριακές εγκαταστάσεις είναι το σημαντικότερο κομμάτι το οποίο όφειλε τουλάχιστον στην Κέρκυρα να διευθετηθεί. Τόσο στην επιδιόρθωση του κτηρίου, όσο και να βρεθεί λύση για μεταστέγαση, μιας και η εκμετάλλευση των χώρων έχει προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό, όπου η σκέψη για την εισαγωγή καινούριου αρχειακού υλικού έχει σταματήσει από το 1866, ως συνέπεια να λείπουν για πάνω από έναν αιώνα οι αρχειακές μαρτυρίες. Οι εργασίες αποκατάστασης έγιναν σε έναν χώρο όπου δεν υπήρχε η πιθανότητα μεταφοράς του υλικού, το κτίριο ήταν μέρος ενός συγκροτήματος του περασμένου αιώνα, στο οποίο χρειαζόταν άμεσες διορθώσεις. Το 1985 είχε παραχωρηθεί το κτήριο στο Αρχείο για τη μεταστέγαση του, κάτι το οποίο συνεχίζεται έως σήμερα. Σημαντικό πρόβλημα μετά την επιδιόρθωση του κτηρίου όπου στεγάζεται το Αρχείο είναι η κατάσταση που βρίσκεται το αρχειακό υλικό. Τα αρχεία που είναι στοιβαγμένα στα ράφια, αλλά και τα αρχεία που βρίσκονται στο δάπεδο έχουν σκεπαστεί με στρώμα σκόνης, μούχλας καθώς και ζώφια-τροκτικά.

Η επισκευή του κτηρίου απαιτούσε κατάλληλους πόρους και τεχνικό συνεργείο, για την άμεση επέμβαση στο αρχειακό υλικό. Χρειάζονταν ειδήμονες οι οποίοι ήταν διατεθειμένοι να εργαστούν σε ανθυγιεινές συνθήκες. Η συντήρηση του αρχειακού υλικού ξεκίνησε άμεσα, αυτό συνεπάγεται με τον εξωτερικό και εσωτερικό καθαρισμό κάθε δέσμης, την αποκατάσταση των ταξινομικών ενδείξεων, την παράλληλη επανασύνδεση των αρχειακών σειρών και την τοποθέτηση σε διπλές σειρές στους ήδη

φορτωμένους χώρους ραφιών, για την αποθήκευση όλου του αρχειακού υλικού που βρισκόταν στο δάπεδο. Το επιστημονικό προσωπικό σε συνεργασία με βοηθητικό προσωπικό έκαναν την προληπτική συντήρηση και αποκατάσταση των ταξινομημένων αρχειακών σειρών. Επιστήμονες και εργάτες δούλεψαν πολλούς μήνες με μάσκες, ώστε να τηρηθούν οι κανόνες υγιεινής. Ύστερα από

αυτές τις ενέργειες και αφού η κατάσταση του αρχειακού υλικού το επέτρεψε, οργανώθηκε ομάδα που θα αναλάμβανε τις ταξινομήσεις. Το αταξινόμητο αρχειακό υλικό που προϋπήρχε στο Αρχείο κάλυπτε το 1/8 του όγκου του.¹⁵

Οι προκηρύξεις των θέσεων για την συγκρότηση της ομάδας ταξινόμησης δεν καλύφθηκαν από απόφοιτους Αρχειονομίας, αλλά από απόφοιτους Φιλοσοφικής ή Νομικής σχολής. Απαραίτητη ήταν η γνώση των ιταλικών διότι μεγάλο μέρος του Αρχείου είναι γραμμένο στα ιταλικά. Η ομάδα της Κέρκυρας με την θέληση της, αλλά και την προσεκτική εργασία κατάφερε να εργαστεί στις ευρετηριάσεις του αρχειακού υλικού.

Η ταξινομική ομάδα εργάστηκε με τις ευρετηριάσεις αρχείων, όπως αρχεία υπηρεσιών του Ιονίου Κράτους, ιδιωτικά, δικαστικά και διοικητικά. Ευρετηριάστηκαν 4.000 δέσμες και κατάστιχα, όπου μέσα στο υλικό εκείνο είχε ταξινομηθεί το αρχείο της Εκτελεστικής Αστυνομίας, άλλα και δύο ιδιωτικά. Το ευρετήριο της Εκτελεστικής Αστυνομίας δημοσιεύθηκε λόγω της μορφής που είχε λάβει και ήταν δομημένο με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει τη δυνατότητα στο να αποκτήσει κάποιος αντίληψη για το πως είχαν εφαρμόσει οι Άγγλοι το διοικητικό σύστημα στα Επτάνησα. Απαραίτητο εργαλείο για τις ευρετηριάσεις και ταξινομήσεις αρχειακού υλικού, είναι η Πληροφορική. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι χωρίς την χρήση Πληροφορικής, το διάστημα σύνταξης του ευρετηρίου της Εκτελεστικής Αστυνομίας θα ήταν διπλάσιο.

Οργανώθηκε εργαστήριο συντήρησης χαρτιού και η ομάδα συντήρησης παρόλο που εργάστηκε σε μη κατάλληλες συνθήκες σχετικά με τις εγκαταστάσεις, επιμελήθηκε τον εξοπλισμό του εργαστηρίου. Συντήρηση έγινε επίσης σε μεμονωμένα έγγραφα και χάρτες, καθώς βιβλιοδετήθηκαν πολύτιμα λεξικά που διέθετε το Αρχείο. Ένας ακόμη χώρος που ήταν απαραίτητο να οργανωθεί ήταν το αναγνωστήριο, ο οποίος ήταν ο ίδιος χώρος που χρησιμοποιούνταν από τους διοικητικούς υπαλλήλους. Παρόλα αυτά διαμορφώθηκε όσο το δυνατόν καλύτερα και πήρε έγκριση από την τότε Εποπτική Επιτροπή του Αρχείου, ένας κανονισμός σχετικά με το αναγνωστήριο ο οποίος ήταν απαραίτητος για την αλλαγή συμπεριφοράς των ερευνητών προς το αρχειακό υλικό. Οι ερευνητές έπρεπε να αντιληφθούν ότι οι κανονισμοί μέσα στο Αρχείο είχαν αλλάξει και ότι πλέον δεν υπήρχε η ελευθερία κίνησης και μεταφοράς πολύτιμου αρχειακού υλικού, ώστε να φωτοτυπηθεί σε διαφορά εργαστήρια με αποτέλεσμα τη φθορά του αρχειακού υλικού.

Η Υπηρεσία ενστερνίστηκε απαγορεύσεις που είναι διεθνώς καθιερωμένες και προσπάθησε να υιοθετήσει τα διεθνώς ισχύοντα ως προς τους ερευνητές. Τοποθετήθηκε σύστημα μικροφωτογράφησης και δακτυλόγραφη μεταγραφή σε όλους τους καταλόγους των ταξινομημένων αρχειακών σειρών, για να είναι πιο εύκολη η ανάγνωση. Εμπλουτίστηκαν οι δυνατότητες έρευνας με αρχειακό υλικό

¹⁵ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Συμπόσιο Αρχειονομίας, Αρχεία και αρχειακοί: ένας ιστός», όπως παραπάνω σ.σ. 40

που παρουσιάστηκαν από τις καινούριες ταξινομήσεις. Στα γραφεία των ερευνητών τοποθετήθηκε ατομικός φωτισμός και το αναγνωστήριο με φακό υπεριωδών ακτινών, ώστε η ανάγνωση γραφών να είναι ευδιάκριτη. Πρέπει να αναφερθούμε στην ποιότητα της παροχής υπηρεσιών που επιδιώχθηκε στο αναγνωστήριο, με την πρόοδο του αριθμού των ερευνητών του Αρχείου.

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην ικανοποιητική λειτουργία του διοικητικού τμήματος, με την οργάνωση του αρχείου αλλά και την παρακολούθηση του διοικητικού τμήματος για την γρήγορη ανάπτυξη όλων των τομέων εργασίας, ξεπερνώντας τις καθυστερήσεις της γραφειοκρατίας. Ο τομέας ταξινόμησης βοηθώντας το διοικητικό τμήμα, ανέλαβε την ταξινόμηση των τευχών της *Εφημερίδας της Κυβερνήσεως* από το 1886. Το Αρχείο με αυτό το τρόπο σήμερα έχει τη δυνατότητα να βρίσκει αναζητούμενους αριθμούς για τις κατηγορίες τευχών που διαθέτει, κάτι το οποίο διάφορες σχετικές υπηρεσίες αδυνατούν.¹⁶

Επόμενος στόχος ήταν η χαρτογράφηση των δημοσίων αρχείων, ο εντοπισμός και περισυλλογή των ιδιωτικών αρχείων και η ευαισθητοποίηση της Δημόσιας Διοίκησης ώστε να γίνει αρωγός στο έργο του Αρχείου. Η αρχή έγινε με τα αρχεία των συμβολαιογράφων, οι οποίοι είχαν κάνει ενέργειες για να παραδώσουν το ανενεργό σε εκείνους πλέον υλικό. Δεκαέξι συμβολαιογράφοι ήθελαν να παραχωρήσουν στο Αρχείο της Κέρκυρας υλικό που καλύπτει την περίοδο 1865-1932.

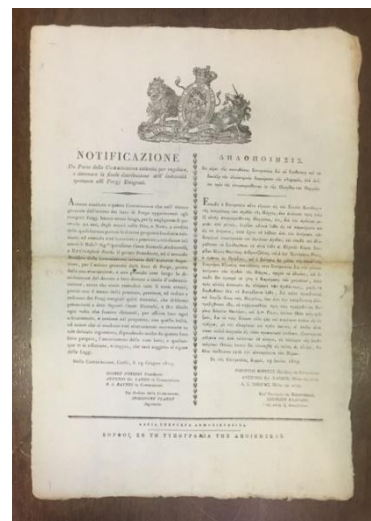
Παράλληλα τα αρχεία των δημόσιων υπηρεσιών και των κοινοτήτων του νομού θα πρέπει να χαρτογραφηθούν και να επισημανθούν. Η προσπάθεια της χαρτογράφησης και επισήμανσης λειτούργησε μαζί με την συγκεκριμένη πολιτική από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους. Η πολιτική ήταν ένα ερωτηματολόγιο το οποίο προσπαθούσε να ανιχνεύσει την αρχαιότητα και πληρότητα των ενεργών και ανενεργών αρχείων που είχαν οι δημόσιες υπηρεσίες του νομού. Το ερωτηματολόγιο ήταν πιο απλά διαμορφωμένο για να μπορεί να απαντηθεί από κάθε υπάλληλο που ερχόταν για πρώτη φορά σε επαφή με τον όρο αρχείο, ωστόσο σημειώθηκε μεγάλη δυσκολία στην συμπλήρωσή του. Κρίθηκε απαραίτητο να επαναληφθεί η αποστολή του ερωτηματολογίου σε αρκετές υπηρεσίες. Τα συμπεράσματα έπαιξαν σημαντικό ρόλο και η Αρχειακή Υπηρεσία έπρεπε να τα αξιοποιήσει αμέσως. Αυτό οφείλονταν στο γεγονός ότι δεν ήθελαν να επαναληφθεί η ενέργεια που είχε γίνει στο τέλος της δεκαετίας του '80, όπου η Νομαρχία είχε γεμίσει ασφυκτικά με ανενεργά αρχεία των δημόσιων υπηρεσιών και ο προϊστάμενος της εποχής έλαβε απόφαση να μεταφερθούν με φορτηγά και να πολτοποιηθούν. Το μόνο αρχείο που σώθηκε ήταν της

¹⁶ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Συμπόσιο Αρχειονομίας, Αρχεία και αρχειακοί: ένας ιστός», όπως παραπάνω σ.σ. 44

Διεύθυνσης Εσωτερικών (1826-1950) και αυτό χάρη στον υπάλληλο που τα είχε τοποθετήσει με τάξη κατά ομάδες σε ράφια.¹⁷

Το πόρισμα που προκύπτει από την επισήμανση και την χαρτογράφηση των αρχείων των δημοσίων υπηρεσιών του νομού, είναι η απαραίτητη ανάγκη για εκκαθαρίσεις στα αρχεία, προκειμένου να σωθεί το αρχειακό υλικό που θα κατατεθεί στο Αρχείο, αλλά και για την απελευθέρωση των υπηρεσιών από τους τεράστιους όγκους εγγράφων που εμποδίζουν το έργο τους, καθώς και βρίσκονται εγκαταλελειμμένοι σε αποθήκες που στεγάζονται. Το Αρχείο, μαζί με τη βοήθεια της Νομαρχίας, σκόπευε να οργανώσει ένα ενημερωτικό θέμα προς τους υπαλλήλους διάφορων υπηρεσιών με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν για την τήρηση των αρχείων, αυτό θα ήταν και προς όφελος τους μιας και θα βοηθούσε το έργο τους. Το επόμενο βήμα που σκόπευε να κάνει το Αρχείο της Κέρκυρας, ήταν να εντοπίσει την συλλογή των ιδιωτικών αρχείων του νησιού. Ο Κώστας Δαφνής¹⁸ επισήμανε την σημασία που είχαν τα προσωπικά και οικογενειακά αρχεία εξεχουσών προσωπικοτήτων της Κέρκυρας, τα οποία έπρεπε να μεταφερθούν σε κρατικά αρχεία.

Το Αρχείο είχε χρέος να εργαστεί προς αυτή τη κατεύθυνση, αυτό θα πετύχαινε μόνο αν οι Κερκυραίοι έδειχναν εμπιστοσύνη στο Δημόσιο Αρχείο της πόλης, χωρίς να θεωρούν ότι τα αρχεία τους θα οδηγηθούν στην καταστροφή. Με το καιρό τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας δεν άργησαν να φανούν και οι Κερκυραίοι άρχισαν να δωρίζουν τη συλλογή τους. Το 1989 γίνεται η πρώτη δωρεά από τον Ιωάννη Κόλλα, που περιλαμβάνει έγγραφα ιδιοκτησίας του πατέρα του, Δημήτριο Κόλλα. Η συλλογή ευρετηριάστηκε, ταξινομήθηκε και έπειτα έγινε η δημοσίευση του ευρετηρίου. Ύστερα το Αρχείο δέχτηκε οκτώ δωρεές οικογενειακών και προσωπικών αρχείων.¹⁹

¹⁷ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Συμπόσιο Αρχειονομίας, Αρχεία και αρχειακοί: ένας ιστός», όπως παραπάνω σ.σ. 46

¹⁸ Ο Κώστας Δαφνής γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1911. Ήταν ιστορικός, εκδότης και δημοσιογράφος. Το 1932 εξέδωσε στην Αθήνα, μαζί με τον Κ.Θ.Δημαρά και τον Λώρο Φαντάζη, το περιοδικό «Δελτίο Κριτικής» και στην Κέρκυρα όπου εγκαταστάθηκε στη συνέχεια εξέδωσε τις εφημερίδες «Κερκυραϊκό Βήμα» (1934-1940), «Κερκυραϊκά Νέα» (1944-1981), «Τηλέγραφος» (1958-1980). Το 1952 ήταν ο πρωτεργάτης της ίδρυσης της Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών, το 1972 ιδρυτικό στέλεχος του κέντρου έρευνας και διεθνούς επικοινωνίας «Ιόνιος Ακαδημία». Θεωρούσε ως έργο ζωής την ιστορική αποκατάσταση του εν πολλοίς παρεξηγημένου προσώπου του Ιωάννη Καποδίστρια, προχωρώντας στην δημοσίευση του «Αρχείου Καποδίστρια», το οποίο δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει εξαιτίας του θανάτου του. Πέθανε στις 9 Ιουλίου 1987.

¹⁹ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από βιβλίο «Συμπόσιο Αρχειονομίας, Αρχεία και αρχειακοί: ένας ιστός», όπως παραπάνω σ.σ. 47

Η δραστηριοποίηση μιας υπηρεσίας που αφορά την εθνική και πολιτιστική ταυτότητα, συνδέεται και με την προσπάθεια πολιτιστικής παρέμβασης στην λειτουργία του τόπου. Το Αρχείο της Κέρκυρας διαίρεσε τη χώρα σε περιφέρειες, το 1864 έγινε η πρώτη συνάντηση των Ιονίων νήσων στην ίδια διοικητική ενότητα. Το 1988 οργανώθηκε το 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο της Περιφέρειας των Ιονίων Νήσων, όπου σε αυτό συμμετείχαν και τα υπόλοιπα νησιά με θέμα, «*Ιόνιος χώρος: Πέντε αιώνες διοικητική οργάνωση (1386-1864)*». Το Αρχείο ξεκίνησε να δέχεται επισκέψεις και από τις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης και οι ξεναγήσεις είχαν προσαρμοστεί ανάλογα το επίπεδο, ώστε η παράδοση του τόπου να προσεγγίσει την σύγχρονη γενιά. Το μείζον ζήτημα που οφείλει να εκπληρώσει το Αρχείο, είναι η συμβολή του στις ιστορικές και αρχειονομικές σπουδές του Ιονίου Πανεπιστημίου. Η ιστορία της Κέρκυρας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τους λαούς που την κυβέρνησαν και είναι απολύτως φυσιολογικό να υπάρχουν ομοιότητες.²⁰

²⁰ Ηλεκτρονικές Παραπομπές από το βιβλίο «Συμπόσιο Αρχειονομίας, Αρχεία και αρχειακοί: ένας ιστός», όπως παραπάνω σ.σ. 48

6^ο Κεφάλαιο

6.1 Επίλογος-Συμπεράσματα

Ανατρέχοντας πίσω στο χρόνο παρατηρούμε ότι τα συμβάντα του παρελθόντος έχουν αντίκτυπο στο παρόν και στο μέλλον, στον τρόπο λειτουργίας του διοικητικού συστήματος, αλλά και στην σημερινή κοινωνία και την εξέλιξή της γενικότερα.

Πλέον έχουμε στην διάθεση μας χιλιάδες έγγραφα με αναφορές στο παρελθόν και πιο συγκεκριμένα στις περιόδους που αναλύσαμε και όχι μόνον. Αυτό οφείλεται στον κόπο και στον μόχθο πολλών επώνυμων αλλά και ανώνυμων ηρώων, που δίχως αυτούς δεν θα υπήρχε δυνατότητα ανασκόπησης των γεγονότων.

Οι εξεταζόμενες περίοδοι των Αυτοκρατορικών Γάλλων και της Αγγλοκρατίας διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των πραγμάτων. Ήταν η αρχή μιας μακροχρόνιας δοκιμασίας, την οποία έπρεπε να υποστεί και να υπομείνει ο Επτανησιακός λαός. Ωστόσο από την δύσκολη αυτή περίοδο δεν έλειψαν και τα θετικά σημεία, καθώς μπορούμε πλέον να πούμε με σιγουριά ότι στις δύο αυτές κατοχές «προστασίες» οφείλουμε μέρος της ιστορικής και πολιτισμικής ανάπτυξης του τόπου, χάριν της κληρονομιάς που μας άφησαν.

Αυτό που χαρακτηρίζει τη Γαλλοκρατία είναι ότι λειτουργούσε με διαφορετικό τρόπο έναντι της Αγγλοκρατίας. Τις αποφάσεις τις λάμβανε ο Αυτοκράτορας και κατ' επέκταση οι υφιστάμενοί του, δίχως να δίδεται σημαντική αρμοδιότητα στους τοπικούς διοικητικούς παράγοντες. Παρατηρείται μια έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των ανώτατων βαθμίδων, η οποία έφερε μεγάλη δυσαρέσκεια στον Επτανησιακό λαό.

Σε αντίθεση με τους Γάλλους, οι Άγγλοι έχοντας κατά νου τον τρόπο διοίκησης των προηγούμενων, προσπάθησαν να διαφοροποιηθούν από αυτούς, δημιουργώντας ένα διαφορετικό και κατ' αυτούς πιο “προσφιλέ” για τους κατοίκους των Ιονίων Νήσων διοικητικό σύστημα. Έδωσαν περισσότερες αρμοδιότητες στους Επτανήσιους, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να αμβλύνει την αρνητικότητα του λαού προς το καινούριο καθεστώς.

Το Ιόνιο Κράτος λειτουργούσε με έστω και περιορισμένη τοπική αυτοδιοίκηση κατά την περίοδο της Αγγλοκρατίας, επιδιώκοντας και εν μέρει επιτυγχάνοντας με αυτό τον τρόπο μεγαλύτερη συμμετοχή στην οργάνωση και εξέλιξή του. Ήταν η αρχή της δημιουργίας ενός οργανωμένου για τα δεδομένα της εποχής αρχείου, το οποίο εξελίχθηκε στο πέρασμα του χρόνου.

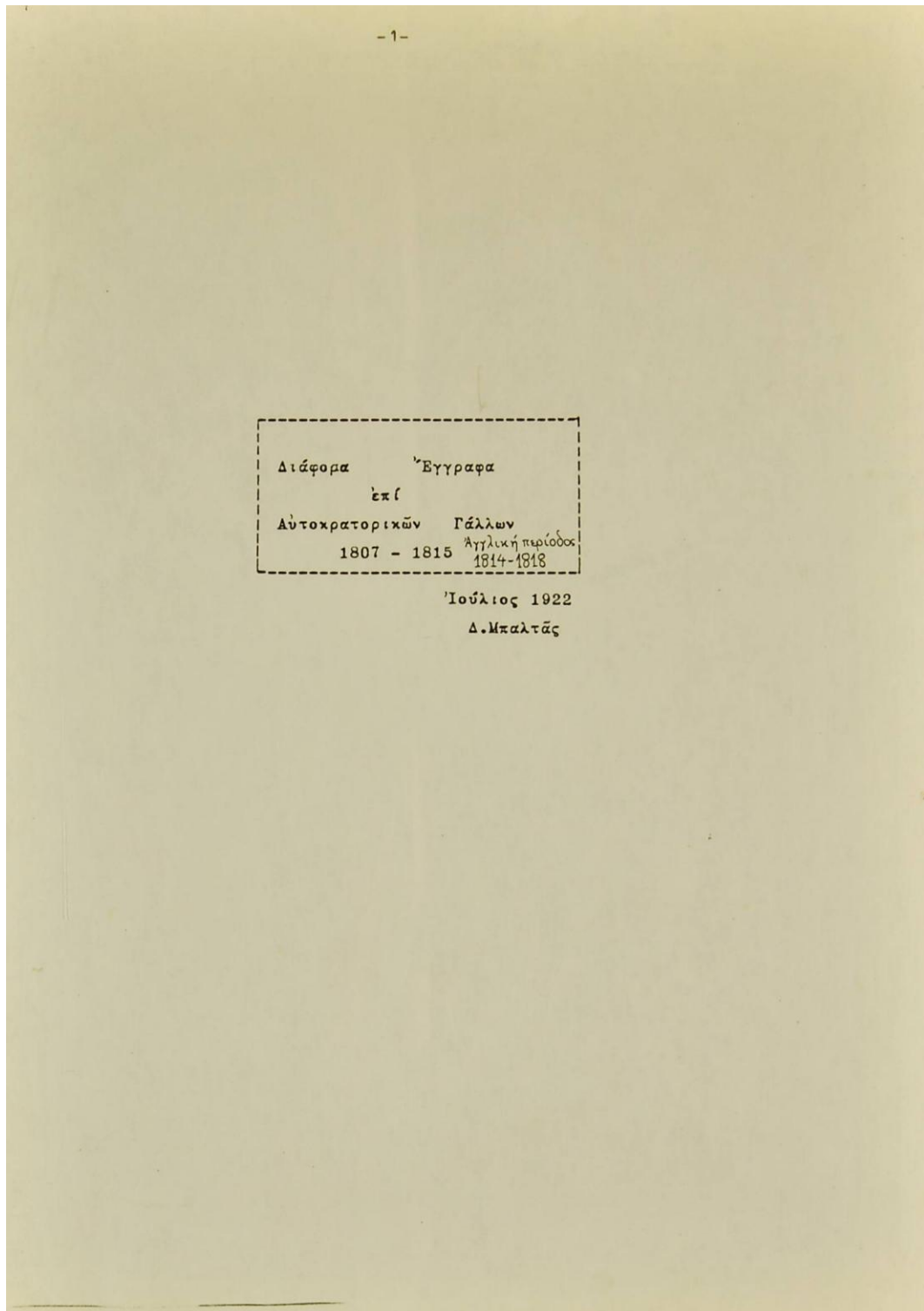
Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους αποτελούν ιστορική και πολιτισμική κληρονομία και η συντήρησή τους είναι ευθύνη όλων μας. Η εναπόθεση τους σε ένα κτήριο της

εποχής, το οποίο αποτελούσε ακατάλληλο περιβάλλον για την συντήρηση τους (κακές συνθήκες φωτισμού, υγρασίας, θερμοκρασίας), ήταν ο καταλυτικός παράγοντας για την μακροχρόνια σταδιακή φθορά των αρχείων. Ωστόσο η ευαισθητοποίηση ορισμένων ανθρώπων, που αναγνώρισαν τα έγγραφα ως κομμάτι της ζώσας ιστορίας και του πολιτισμού, οδήγησε στην χρησιμοποίηση νέων επιστημονικών μεθόδων για την διατήρηση και συντήρηση του υλικού.

Η εξέλιξη των γεγονότων και καταστάσεων που αναφέραμε σχετικά με την οργάνωση και διαχείριση των αρχείων, οδήγησε στην ανάγκη για δημιουργία και ανεύρεση πιο εξειδικευμένου προσωπικού και αποτέλεσε σημαντικό καθοριστικό παράγοντα και αιτία για την επιτυχή ίδρυση του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι όμως δυσάρεστα αξιοσημείωτο ότι μετά από την πάροδο τόσο χρόνου, σήμερα το προσωπικό στην πλειοψηφία του, αποτελείται από ανθρωπινό δυναμικό το οποίο δεν έχει την απαραίτητη γνώση και εξειδίκευση, για τον σωστό χειρισμό του αρχειακού υλικού και πρέπει να γίνουν περαιτέρω γοργά επιστημονικά βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Στην σημερινή εποχή την οποία διανύουμε, η τεχνολογία έχει κάνει άλματα και αποτελεί τον σημαντικότερο τρόπο διάδοσης της πληροφορίας. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι είναι απαραίτητη η επικαιροποίηση του τρόπου διαχείρισης των αρχείων. Πρέπει να γίνουν άμεσες ενέργειες για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των Γ.Α.Κ. και των εν γένει θεσμοθετημένων αρχειακών υπηρεσιών και την ενσωμάτωση των αρχείων στον ψηφιακό κόσμο, προκειμένου τα αρχεία να είναι προσβάσιμα σε ευρύτατο κύκλο επιστημόνων και ερευνητών. Είναι πρόκληση, η οποία απαιτεί χρόνο και ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό, αλλά αν μπορούμε να αποκομίσουμε κάτι από τα γεγονότα του παρελθόντος, είναι ότι για να έρθει το επιθυμητό αποτέλεσμα χρειάζονται θυσίες και ευρύ πνεύμα διεπιστημονικών συνεργασιών και προοδευτικών νοοτροπιών.

Επισυνάπτεται το Πρωτότυπο καταλόγου με τίτλο «Ηλεκτρονική Ευρετηρίαση καταλόγων που αφορούν τα Αρχεία της Κέρκυρας, επί Γάλλων Αυτοκρατορικών (1807-1815) και Αγγλικής Περιόδου κατά το διάστημα 1814-1818», το οποίο συντάχθηκε από τον Αρχειονόμο Δ. Μπαλτά τον Ιούλιο του 1922.

Πράξεις

Διοικήσεως υπό τήν Διεύθυνσιν
του Δ.Βλασοπούλου.

1	1) 'Ανάγραφον ἀγγελμάτων πρὸς τοὺς τρεῖς Γραμματεῖς τῆς 'Επικρατείας (φύλλα 113)	30 Αὐγ.1807-8 Φεβρ.1808
	2) 'Ομοίως πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν Πρόε - δρον τῆς Γερουσίας (φύλλα 121)	8 Φεβρ.-6 'Ιουν.1808
	3) 'Ομοίως ὡς ἄνω (φύλλα 46)	6 'Ιουν.-9 Αὐγ. 1808
	4) " " " (φύλλα 120)	9 Αὐγ. -29 Δεκ. 1808
	5) 'Ομοίως πρὸς τὴν 'Ιόνιον Γερουσί- αν (φύλλα 189) Σημ. ἐγένετο πῆ- δημα εἰς ἀρίθμησιν ἀντί μετὰ τὸν ἀριθ.155 νά γραφῇ 156 ἐ - γράφη 166	30 'Οκτ.1808 -17 Νοεμ. 1809
	6) 'Ομοίως πρὸς τὸν Γεν. Διοικητὴν καί τὸν αὐτοκρατορικὸν 'Επίτροπον (φύλλα 164)	17 Νοεμ.1809 - 18 'Ιουν. 1810
	7) 'Ομοίως ὡς ἄνω καί Γερουσίαν (φύλ- λα 188)	18 'Ιουν.1810 -11 Φεβρ. 1811
	8) 'Ομοίως ὡς ἄνω (φύλλα 119)	12 Φεβρ.-11 'Ιουλ. 1811
	9) " " " (φύλλα 133)	11 'Ιουλ.1811 -17 Φεβρ. 1812
	10) " " " (φύλλα 139)	17 Φεβρ.-1 'Οκτ. 1812
	11) 'Αγγέλματα πρὸς τὴν Γεν. Διοί- κῃσιν, τὸν αὐτοκρατορικὸν 'Επί - τροπον καί τὴν Γερουσίαν (φύλλα 117)	1 'Οκτ.1812 -11 Μαρτίου 1813
2	12) 'Εγγραφα ἀπευθυνόμενα πρὸς τὴν Γενι- κὴν Διοίκησιν τὸν αὐτοκρατορικὸν 'Επίτροπον καὶ Γερουσίαν (φύλλα 187)	11 Μαρτ.-1 Νοεμ. 1813
	13) 'Ομοίως ὡς ἄνω (φύλλα 176)	2 Νοεμ.1813-1 'Απρ.1814
	14) " " " (φύλλα 180)	2 'Απρ.-22 Νοεμ. 1814
	15) " " " (φύλλα 183)	23 Νοεμ.1814-26 'Ιουν.1815
	16) " " " (φύλλα 135)	27 'Ιουν.-5 Δεκ.1815
	17) " " " (φύλλα 174)	5 Δεκ.1815-13 'Ιουλ. 1816
	18) " " " (φύλλα 175)	15 'Ιουλ.-14 Δεκ. 1816
	19) " " " (φύλλα 173)	16 Δεκ.1816 -17 Μαρτίου 1817
	20) " " " (φύλλα 183)	18 Μαρτίου -20 'Οκτ. 1817
	21) " " " (φύλλα 65)	21 'Οκτ. 1817 -16 'Ιαν. 1818

3	22)	Ἐγγραφα Δικαστικῶν ἐξουσιῶν Διαφόρων ἀρχῶν (φύλλα 117)	17 Σεπτ. 1807-26 Ἰαν. 1808
	23)	Ὁμοίως ὡς ἄνω (φύλλα 89)	26 Ἰαν.-17 Μαΐου 1808
	24)	" " " (φύλλα 60)	17 Μαΐου -29 Ἰουλ. 1808
	25)	" " " (φύλλα 74)	29 Ἰουλ.-28 Νοεμ. 1808
	26)	" " " (φύλλα 65)	28 Νοεμ. 1808-17 Ἀπρ. 1809
	27)	Ἐγγραφα Δικαστικῶν ἐξουσιῶν Διαφόρων ἀρχῶν (φύλλα 134)	18 Ἀπρ.-22 Δεκ. 1809
	28)	Ὁμοίως ὡς ἄνω (φύλλα 184)	22 Δεκ. 1809-12 Αὐγ. 1810
	29)	" " " (φύλλα 227)	12 Αὐγ. 1810-4 Φεβρ. 1811
	30)	" " " (φύλλα 112)	4 Φεβρ. -31 Μαΐου 1811
	31)	" " " (φύλλα 143)	1 Ἰουν. -21 Σεπτ. 1811
4	32)	" " " (φύλλα 140)	21 Σεπτ. 1811-28 Ἰαν. 1812
	33)	" " " (φύλλα 139)	28 Ἰαν. -15 Ἰουν. 1812
	34)	" " " (φύλλα 137)	15 Ἰουν. - 2 Νοεμ. 1812
	35)	" " " (φύλλα 139)	4 Νοεμ. 1812 - 7 Ἀπρ. 1813
	36)	" " " (φύλλα 173)	8 Ἀπρ. - 7 Σεπτ. 1813
	37)	" " " (φύλλα 173)	7 Σεπτ. 1813 -7 Φεβρ. 1814
	38)	" " " (φύλλα 90)	7 Φεβρ.-18 Ἀπρ. 1814
	39)	" " " (φύλλα 137)	18 Ἀπρ. -21 Ἰουλ. 1814
	40)	" " " (φύλλα 123)	22 Ἰουλ.-4 Ὀκτ. 1814
	41)	" " " (φύλλα 180)	4 Ὀκτ. 1814 -10 Φεβρ. 1815
5	42)	" " " (φύλλα 139)	10 Φεβρ.-18 Μαΐου 1815
	43)	" " " (φύλλα 133)	18 Μαΐου -31 Ἰουλ. 1815
	44)	" " " (φύλλα 135)	1 Αὐγ.-17 Ὀκτ. 1815
	45)	" " " (φύλλα 181)	17 Ὀκτ. 1815-25 Ἰαν. 1816
	46)	" " " (φύλλα 92)	25 Ἰαν. -4 Ἀπρ. 1816
	47)	" " " (φύλλα 137)	4 Ἀπρ. -20 Αὐγ. 1816
	48)	Ἐγγραφα Δικαστικῶν ἐξουσιῶν καὶ Διαφόρων Ἀρχῶν (φύλλα 168)	21 Αὐγ. 1816 -4 Φεβρ. 1817
	49)	Ὁμοίως ὡς ἄνω (φύλλα 168)	4 Φεβρ. -3 Ἰουν. 1817
	50)	" " " (φύλλα 269)	4 Ἰουν. 1817 - 17 Ἰαν. 1818
		Σημ. ἐγένετο πηδύνημα εἰς ἀρίθ- μησι νῦν ἀντὶ μετὰ τὸν ἀρίθ. 119 νά γραφῇ 120 ἐγγράφη 130	
6	51)	Ἐγγυήσεις Ναυτιλίας (ἀπὸ τοῦ ἀρίθ. 1-184) φύλλα 79	19 Ἰουλ. 1814- 28 Αὐγ. 1815
	52)	Ὁμοίως ὡς ἄνω ἀρίθ. 185-354 (φύλ- λα 67)	29 Αὐγ. 1815- 29 Μαρτ. 1817
	53)	Ὁμοίως ὡς ἄνω ἀρίθ. 355-404 (φύλ- λα 20)	10 Ἀπρ. 1817 - 12 Ἰαν. 1818

7)	54) Προσαγωγὰ ἀδιαθηκῶν ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1-1212 (φύλλα 160)	9 Σεπτ. 1807 - 24 Σεπτ. 1811
	55) Ὁμοίως ἀριθ. 1213- 2206 (φύλλα 142)	15 Σεπτ. 1811 - 13 Μαΐου 1815
	56) Ὁμοίως ἀριθ. 2207 -2632 (φύλλα 145)	15 Μαΐου 1815 - 16 Ἰαν. 1818
8)	57) Ἀποφάσεις (φύλλα 71)	17 Σεπτ. 1807 - 19 Σεπτ. 1811
	58) Ὁμοίως (φύλλα 91)	28 Σεπτ. 1811 - 28 Ἰαν. 1814
	59) Ἀποφάσεις (φύλλα 73)	1 Φεβρ. 1814 - 15 Ἰαν. 1818
9)	60) Πρωτόκολλον (φύλλα 82)	5 Ἰαν. -31 Δεκ. 1812
	61) Ὁμοίως (φύλλα 155)	31 Δεκ. 1812 -31 Δεκ. 1813
	62) " (φύλλα 65)	31 Δεκ. 1813 - 28 Δεκ. 1814
10)	63) Πιστοποιητικὰ εἰς δύο μέρη (φύλλα 1-20 καὶ 1-19 τὸ ὅ- λον 39)	1812 - 1815
11)	64) Ἀγροτικὸί ἔκκεται (φύλ- λα 117)	4 Ἰαν. 1812 - 15 Ἰουν. 1813
	65) Ὁμοίως (φύλλα 89)	16 Ἰουν. 1813 - 14 Ἰαν. 1815
	66) " (φύλλα 198)	13 Ἰαν. 1815 - 5 Αὐγ. 1817
	67) " (φύλλα 42)	5 Αὐγ. 1817 - 17 Ἰαν. 1818
12)	68) Λογιστικόν (φύλλα 99)	11 Σεπτ. 1807 -31 Δεκ. 1810
	69) Ἀνάγραφον καταστιχογραφίας γενικῆς τῶν οἰκοδομῶν παντός εἴδους (φύλλα 311)	18 Ὀκτ. 1806
13)	70) Διὰζορα (φύλλα 67)	18 Σεπτ. 1807 - 26 Μαρτ. 1808
	71) " (φύλλα 117)	28 Μαρτ. 1808 - 15 Ἀπρ. 1809
	72) " (φύλλα 190)	15 Ἀπρ. 1809 - 25 Ἰουλ. 1810
	73) " (φύλλα 89)	26 Ἰουλ. -12 Δεκ. 1810
	74) " (φύλλα 77)	13 Δεκ. 1810 -31 Μαΐου 1811
	75) " (φύλλα 87)	1 Ἰουν. -2 Ὀκτ. 1811
	76) " (φύλλα 95)	3 Ὀκτ. 1811 - 4 Ἀπρ. 1812
	77) " (φύλλα 114)	7 Ἀπρ. -14 Νοεμ. 1812
	78) " (φύλλα 143)	13 Νοεμ. 1812 - 11 Σεπτ. 1813
14)	79) " (φύλλα 163)	11 Σεπτ. 1813 - 6 Ἰουλ. 1814
	80) " (φύλλα 141)	7 Ἰουλ. - 9 Δεκ. 1814
	81) " (φύλλα 136)	9 Δεκ. 1814 -17 Ἀπρ. 1815
	82) " (φύλλα 183)	17 Ἀπρ. -16 Αὐγ. 1815
	83) " (φύλλα 91)	17 Αὐγ. -2 Νοεμ. 1815
	84) " (φύλλα 138)	2 Νοεμ. 1815 -16 Σεπτ. 1816
	85) " (φύλλα 155)	17 Σεπτ. 1816 -23 Ὀκτ. 1817

86)	Διάφορα (φύλλα 51)	25 'Οκτ.1817-12 'Ιαν.1818
87)	Κατάλογος τῶν Νόμων τοῦ 'Ελέους (φύλλα 60)	1 Μαρτίου1806-31 Δεκ.1809
15 88)	Διάφορα ἔγγραφα τοῦ Εσωτερικοῦ Τμήματος (φύλλα 500) Σημ.εὐρηνται δύο ἕτεροι δε - εμίδες 1) φύλλα 12 2) " 2	29 'Απρ.1807-26 'Οκτ. 1808 5 Φεβρ.1808 8 Αὐγούστου 1808
16 89)	'Εγγραφα τοῦ Δικαστικοῦ Τμήματος καί Γενικῆς Ἀστυνομίας (φύλλα 629)	30 Αὐγ. 1807 - 26 'Οκτ. 1808
17 90)	'Εγγραφα τοῦ Τμήματος τῶν Προσόδων (φύλλα 362)	30 Αὐγ. 1807 - 28 'Οκτ. 1808
18 91)	'Εγγραφα τῆς Γερουσίας (φύλλα 879)	27 'Οκτ. 1808 - 5 Φεβρ. 1810
19 92)	'Εγγραφα τῆς Γερουσίας (φύλλα 913) Σημ.ἐγένετο πῆδημα εἰς ἀρίθμησιν ἀντὶ μετὰ τὸν ἀριθ.228 νά γραφῇ 229 ἐγράφη 239	5 Φεβρ.-31 Δεκ.1810
20 93)	'Εγγραφα τῆς Γερουσίας Τμημάτων 'Εσωτερικοῦ ,Δημοσίων Προσόδων καί Δικα - στηρίων(φύλλα1033)	1 'Ιαν. -31 Δεκ.1811
21 94)	'Ομοίως ὡς ἄνω (φύλλα 893)	1 'Ιαν. -31 Δεκ. 1812
22 95)	" " " (φύλλα 1086)	1 'Ιαν. -31 Δεκ. 1813
23 96)	" " " (φύλλα 1087)	1 'Ιαν. -31 Δεκ. 1814
24 97)	" " " (φύλλα 689)	1 'Ιαν. -31 Δεκ. 1815
25 98)	" " " (φύλλα 723)	
	Εἰς 4 δεσμίδες	1 'Ιαν.-31 Δεκ. 1816
26 99)	'Ομοίως ὡς ἄνω (φύλλα 900)	1 'Ιαν.1817 -17 'Ιαν. 1818
27 100)	'Αναφορά. 'Επίσημα κ' ἕτερα τῆς Α.Ε. τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ 'Επιτρόπου (φύλλα 817)	5 Φεβρ.-31 Δεκ.1810
28 101)	'Ομοίως ὡς ἄνω (φύλλα 1299)	1 'Ιαν.1811-31 Δεκ.1812
29 102)	" " " (φύλλα 649)	1 'Ιαν.-31 Δεκ. 1813
30 103)	" " " (φύλλα 223)	1 'Ιαν.-20 'Ιουν. 1814
31 104)	'Αναφορά Δικαστηρίων εἰς 6 δεσμίδας ὡς ἐξῆς α)Επανορθωτικοῦ (φύλλα 17-29) β)Ποινικοῦ (φύλλα 30-279) γ)Ἐφετερίου (φύλλα 144-249) δ)Πολιτικοῦ καί Εἰρηνοδικείου (φύλλα 211-299) ε)Ἐμπορίου (φύλλα 167-210) στ) Πολιτικοῦ Πρωτοδικείου (φυλ.1-76)	5 Σεπτ. 1807 - 31 Δεκ. 1809

Ακολουθεί η *Ηλεκτρονική Ευρετηρίαση* του ανωτέρου καταλόγου:

-1-

Διάφορα Έγγραφα
επί
Αυτοκρατορικών Γάλλων
Αγγλικής Περιόδου 1814-1818
1807-1815

Ιούλιος 1922

Δ. Μπαλτάς

<u>Πράξεις</u> <u>Διοικήσεως υπό την Διεύθυνσιν</u> <u>του Δ.Βλασοπούλου.</u>	
1) Ανάγραφον αγγελμάτων προς τούς τρεις Γραμματείς της Επικρατείας (φύλλα 113)	30 Αύγ. 1807- 8 Φεβρ.1808
2) Ομοίως προς την Α.Ε. τόν Πρόεδρον της Γερουσίας (φύλλα 121)	8 φεβρ.-6'Ιουν. 1808 6'Ιουν.- 9 Αύγ. 1808
3) Ομοίως ως άνω (φύλλα 46)	9 Αύγ.- 29 Δεκ. 1808
4) " " " (φύλλα 120)	
5) Ομοίως πρὸς Ιόνιον Γερουσίαν (φύλλα 189) Σημ. εγένετο πή- σημα εἰς ἀρίθμησιν ἀντί μετὰ τόν αριθ.155 να γραφή 156 ε- γράφη 166	30 Οκτ.1808 – 17 Νοεμ. 1809
6) Ομοίως πρὸς τόν Γεν. Διοικητήν Καί τόν αυτοκρατορικόν Επίτροπον (φύλλα164)	17 Νοεμ.1809 – 18'Ιουν. 1810
7) Ομοίως ως άνω καί Γερουσίαν (φύλ- λα 188)	18'Ιουν.1810 -11 Φεβρ. 1811 12 Φεβρ.- 11'Ιουλ. 1811
8) Ομοίως ως άνω (φύλλα 119)	11'Ιουλ.1811 -17 Φεβρ. 1812
9) " " " (φύλλα 133)	17 Φεβρ. – 1 'Οκτ. 1812
10) " " " (φύλλα 139)	
11) Αγγέλματα πρὸς την Γεν. Διοί- κησιν , τόν αυτοκρατορικόν Επί- τροπον καί τήν Γερουσίαν (φύλλα 117) _ _ _ _ .	1'Οκτ. 1812 – 11 Μαρτίου 1813 2
12) Έγγραφα απευθυνόμενα πρὸς τήν Γενι- κὴν Διοίκησιν τόν αυτοκρατορικόν Επιτρόπον κ' Γερουσίαν (φύλλα 187)	11 Μαρτ.- 1 Νοεμ. 1813 2 Νοεμ. 1813 -1'Απρ. 1814
13) Ομοίως ως άνω (φύλλα 176)	2'Απρ.- 22 Νοεμ. 1814
14) " " " (φύλλα 180)	23 Νοεμ.1814 – 26'Ιουν. 1815
15) " " " (φύλλα 183)	27'Ιουν.- 5 Δεκ. 1815
16) " " " (φύλλα 135)	5 Δεκ.1815 – 13 Ιουλ. 1816
17) " " " (φύλλα 174)	15 'Ιουλ.- 14 Δεκ. 1816
18) " " " (φύλλα 175)	16 Δεκ.1816 – 17 Μαΐου 1817
19) " " " (φύλλα 173)	18 Μαΐου – 20'Οκτ. 1817
20) " " " (φύλλα 183)	21'Οκτ. 1817 – 16'Ιαν. 1818
21) " " " (φύλλα 65)	

3

22) Έγγραφα Δικαστικών εξουσιών
Διαφόρων αρχών (φύλλα 117)

23) Ομοίως ως άνω (φύλλα 89)

24) " " " (φύλλα 60)

25) " " " (φύλλα 74)

26) " " " (φύλλα 65)

27) Έγγραφα Δικαστικών εξουσιών
Διαφόρων αρχών (φύλλα 134)

28) Ομοίως ως άνω (φύλλα 184)

29) " " " (φύλλα 227)

30) " " " (φύλλα 112)

31) " " " (φύλλα 143)

32) " " " (φύλλα 140) -----:

33) " " " (φύλλα 139)

34) " " " (φύλλα 137)

35) " " " (φύλλα 139)

36) " " " (φύλλα 173)

37) " " " (φύλλα 173)

38) " " " (φύλλα 90)

39) " " " (φύλλα 137)

40) " " " (φύλλα 123)

41) " " " (φύλλα 180) -----:

42) " " " (φύλλα 139)

43) " " " (φύλλα 133)

44) " " " (φύλλα 135)

45) " " " (φύλλα 181)

46) " " " (φύλλα 92)

47) " " " (φύλλα 137)

48) Έγγραφα Δικαστικών εξουσιών
Καί Διαφόρων Αρχών (φύλλα 168)

49) ομοίως ως άνω (φύλλα 168)

50) " " " (φύλλα 269)

Σημ. εγένετο πήδημα εις αριθ-
μησιν αντί μετά τόν αριθ. 119

νά γραφή 120 εγγράφη 130 -----:

51) Εγγυήσεις Ναυτιλίας (από του αριθ.
1-184) φύλλα 79

52) Ομοίως ως άνω αριθ. 185-354 (φύλ-
λα 67)

53) Ομοίως ως άνω αριθ. 355-404 (φύλ-
λα 20

17 Σεπτ. 1807 – 26'αν. 1808

26'αν. - 17 Μαΐου 1808

17 Μαΐου - 29'Ιουλ. 1808

29'Ιουλ. 28 Νοεμ. 1808

28 Νοεμ. 1808 – 17 Απρ. 1809

18 Απρ. - 22 Δεκ. 1809

22 Δεκ. 1809 – 12 Αύγ. 1810

12 Αύγ. 1810 - 4 Φεβρ. 1811

4 Φεβρ. - 31 Μαΐου 1811

1'Ιουν. - 21 Σεπτ. 1811

21 Σεπτ. 1811 - 28'αν. 1812

4 28'αν. - 15'Ιουν. 1812

15'Ιουν. - 2 Νοεμ. 1812

4 Νοεμ. 1812 – 7'Απρ. 1813

8'Απρ. - 7 Σεπτ. 1813

7 Σεπτ. 1813 - 7 Φεβρ. 1814

7 Φεβρ. - 18'Απρ. 1814

18'Απρ. - 21'Ιουλ. 1814

22'Ιουλ. - 4'Οκτ. 1814

4'Οκτ. 1814 - 10 Φεβρ. 1815

5 10 Φεβρ. - 18 Μαΐου 1815

18 Μαΐου - 31'Ιουλ. 1815

1 Αύγ. - 17'Οκτ. 1815

17'Οκτ. 1815 - 25'αν. 1816

25'αν. - 4'Απρ. 1816

4'Απρ. - 20 Αύγ. 1816

21 Αύγ. 1816 - 4 Φεβρ. 1817

4 Φεβρ. - 3'Ιουν. 1817

4'Ιουν. 1817 – 17'αν. 1818

19'Ιουλ. 1814 - 28 Αύγ. 1815

29 Αύγ. 1815 - 29 Μαρτ. 1817

10'Απρ. 1817 – 12'αν. 1818

7	54) Προσαγωγή (διαθηκών από του ἀριθ. 1-1212 (φύλλα 160)	9 Σεπτ. 1807 – 24 Σεπτ. 1811	
	55) Ομοίως ἀριθ. 1213-2206 (φύλλα 142)	15 Σεπτ. 1811 – 13 Μαΐου 1815	
	56) Ομοίως ἀριθ. 2207- 2632 (φύλλα 145)	15 Μαΐου 1815 – 16'Ιαν. 1818	8
	57) Αποφάσεις (φύλλα 71)	17 Σεπτ. 1807 – 19 Σεπτ. 1811	
	58) Ομοίως (φύλλα 91)	28 Σεπτ. 1811 – 28'Ιαν. 1814	
	59) Αποφάσεις (φύλλα 73)	1 Φεβρ. 1814 – 15'Ιαν. 1818	9
	60) Πρωτόκολλον (φύλλα 82)	5'Ιαν. -31 Δεκ. 1812	
	61) Ομοίως (φύλλα 155)	31 Δεκ. 1812 -31 Δεκ. 1813	
	62) " (φύλλα 65)	31 Δεκ. 1813 – 28 Δεκ. 1814	10
	63) Πιστοποιητικά εις δύο μέρη (φύλλα 1-20 και 1-19 τό ό- λον 39)	1812 – 1815	11
	64) Αγροτικοί Έπονται (φύλ- λα 117)	4'Ιαν. 1812 – 15'Ιουν. 1813	
	65) Ομοίως (φύλλα 89)	16'Ιουν. 1813 – 14'Ιαν. 1815	
	66) " (φύλλα 198)	13'Ιαν. 1815 – 5 Αύγ. 1817	
	67) " (φύλλα 42)	5 Αύγ. 1817 – 17'Ιαν. 1818	12
	68) Λογιστικόν (φύλλα 99)	11 Σεπτ. 1807 -31 Δεκ. 1810	
	69) Ανάγραφον καταστιχογραφίας γενικής των οίκοδομων παντός είδους (φύλλα 311)	18 Οκτ. 1806	13
	70) Διάφορα (φύλλα 67)	18 Σεπτ. 1807 – 26 Μαρτ. 1808	
	71) " (φύλλα 117)	28 Μαρτ. 1808 – 15 Άπρ. 1809	
	72) " (φύλλα 190)	15 Άπρ. 1809 – 25'Ιουλ. 1810	
	73) " (φύλλα 89)	26'Ιουλ. – 12 Δεκ. 1810	
	74) " (φύλλα 77)	13 Δεκ. 1810 -31 Μαΐου 1811	
	75) " (φύλλα 87)	1'Ιουν. -2'Οκτ. 1811	
	76) " (φύλλα 95)	3'Οκτ. 1811 – 4 Άπρ. 1812	
	77) " (φύλλα 114)	7 Άπρ. – 14 Νοεμ. 1812	
	78) " (φύλλα 143)	13 Νοεμ. 1812 – 11 Σεπτ. 1813	14
	79) " (φύλλα 163)	11 Σεπτ. 1813 – 6'Ιουλ. 1814	
	80) " (φύλλα 141)	7'Ιουλ. – 9 Δεκ. 1814	
	81) " (φύλλα 136)	9 Δεκ. 1814 -17 Άπρ. 1815	
	82) " (φύλλα 183)	17 Άπρ. – 16 Αύγ. 1815	
	83) " (φύλλα 91)	17 Αύγ. – 2 Νοεμ. 1815	
	84) " (φύλλα 138)	2 Νοεμ. 1815 – 16 Σεπτ. 1816	
	85) " (φύλλα 155)	17 Σεπτ. 1816 – 23'Οκτ. 1817	

	86) Διάφορα (φύλλα 51)	25'Οκτ. 1817 – 12'Ιαν. 1818
	87) Κατάλογος τών Νόθων του Ελέους (φύλλα 60)	1 Μαρτίου 1806 – 31 Δεκ. 1809
15	88) Διάφορα έγγραφα του Εσωτερικού Τμήματος (φύλλα 500) Σημ. εύρηνται δύο έτεροι δε- σμίδες 1) φύλλα 12 2) " 2	29'Απρ. 1807 – 26'Οκτ. 1808 5 Φεβρ. 1808 8 Αυγούστου 1808
16	89) Έγγραφα του Δικαστικού Τμήμα- τος καί Γενικής Αστυνομίας (φύλλα 629)	30 Αύγ. 1807 – 26'Οκτ. 1808
17	90) Έγγραφα του Τμήματος τών Προσόδων (φύλλα 362)	30 Αύγ. 1807 – 28'Οκτ. 1808
18	91) Έγγραφα τής Γερουσίας (φύλλα 879)	27'Οκτ. 1808 – 5 Φεβρ. 1810
19	92) Έγγραφα τής Γερουσίας (φύλλα 913) Σημ.εγένετο πήσημα είς αρίθμησιν αντί μετά τόν αριθ. 228 νά γραφή 229 εγράφη 239	5 Φεβρ. – 31 Δεκ. 1810
20	93) Έγγραφα της Γερουσίας Τμημάτων Εσω- τερικού , Δημοσίων Προσόδων καί Δικα- στηρίων (φύλλα 1033)	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1811
21	94) Ομοίως ως άνω (φύλλα 893)	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1812
22	95) " " " (φύλλα 1086)	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1813
23	96) " " " (φύλλα 1087)	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1814
24	97) " " " (φύλλα 689)	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1815
25	98) " " " (φύλλα 723) Είς 4 δεσμίδες	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1816
26	99) Ομοίως ως άνω (φύλλα 900)	1'Ιαν. 1817 – 17'Ιαν. 1818
27	100) Αναφοραί . Επίσημα κ' έτερα της Α.Ε. του Αυτοκρατορικού Επίτροπου (φύλλα 817)	5 Φεβρ. -31 Δεκ. 1810
28	101) Ομοίως ως άνω (φύλλα 1299)	1'Ιαν. 1811 – 31 Δεκ. 1812
29	102) " " " (φύλλα 649)	1'Ιαν. -31 Δεκ. 1813
30	103) " " " (φύλλα 223)	1'Ιαν. – 20'Ιουν. 1814
31	104) Αναφοραί Δικαστηρίων εις 6 δεσμίδας ως εξής α) Επανορθωτικού (φύλλα 17-29) β) Ποινικού (φύλλα 30-279) γ) Εφετείου (φύλλα 144-249) δ) Πολιτικού καί Ειρηνοδικείου (φύλλα 211- 299) ε) Εμπορίου (φύλλα 167-210) στ) Πολιτικού Πρωτοδικείου (φυλ. 1-76)	5 Σεπτ. 1807 – 31 Δεκ. 1809

Βιβλιογραφία

Ακολουθούν οι βιβλιογραφικές αναφορές (πηγές) της Εργασίας.

Γεράσιμος Ε. Μαυρογιάννης, *«Ιστορία των Ιονίων νήσων αρχομένη τω 1797 και λήγουσα τω 1815 : Μετά προεισαγωγής εν η εκτίθενται αι προηγούμεναι τύχαι αυτών»*, Τυπογραφείον "Παλιγγενεσία", σ.σ. 183-270, Κεφ. ΣΤ', Εν Αθήναις 1889

Σπύρος Χρ. Βερύκιος, *«Ιστορία των ‘‘Ηνωμένων Κρατών των Ιονίων Νήσων’’ Η αποκληθείσα ‘‘Βρετανική Προστασία’’ και οι αγώνες των Επτανήσιων δια την Εθνική αποκατάσταση»*, σ.σ. 101-429, Αθήναι 1964

Μαριάννα Κολυβά, *«Αρχειονομία Φορείς παραγωγής αρχείων. Ιστορική αναδρομή»*, Εκδόσεις Πατάκη, σ.σ. 343-345, Αθήνα 2009

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, *«Κτήρια Αρχείων βασικές αρχές σχεδιασμού»*, σ.σ. 32-41, Αθήνα 1999

Ελληνική Αρχειακή Εταιρία, *«Συμπόσιο Αρχειονομίας αρχεία και αρχειακοί: ένας ιστός»*, σ.σ. 36-49, Αθήνα 1992

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, *«Ο Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία (Περίοδος 1669-1821)»*, Εκδόσεις Αθηνών, σ.σ. 153-160, Αθήνα 2009

Βιβλιοθήκη Γενικών Αρχείων του Κράτους, *«Επετηρίδα των Γενικών Αρχείων του Κράτους των Ετών 1991-1992»*, σ.σ. 3-33, Αθήνα 1993

Δημοσιεύματα Εταιρίας Κερκυραϊκών Σπουδών, Εμμανουήλ Θεοτόκη, *«Η Κέρκυρα στις λεπτομέρειες της (Αρχές 19^{ου} αιώνα)»*, σ.σ. 5-20, Κέρκυρα 2004

Στυλιανός Βλασόπουλος, από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%84%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CF%8C%CF%82_%CE%92%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82

Μεγάλη Στοά της Ελλάδος, «Θεοτόκης Εμμανουήλ», ΣΤ.: Φοίνιξ Κερκύρας

Ανακτήθηκε από: <https://www.grandlodge.gr/theotokis-emmanouil-w-78761.html>

Έλληνες της Ρωσίας, «Κόμης Ιωάννης Καποδίστριας»

Ανακτήθηκε από: <https://rusgreek.ru/el/kapodistriya>

Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (2010), Σύγχρονοι Έλληνες συγγραφείς, «Λαφνής Κώστας (1911-1987), Βιογραφικό»

Ανακτήθηκε από:

<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=462&t=4102>

Corfu History, «Η βρετανική Κέρκυρα (1814-1864): Αρχιτεκτονική και αστικές στρατηγικές στην πρωτεύουσα του Ιόνιου Κράτους»

Ανακτήθηκε από: <https://www.corfuhistory.eu/?p=1660>

Corfu Museum, Petsalis: Collection of Corfu Island, Greece documents, «Η Κέρκυρα κατά την Αγγλοκρατία: οικονομία και υποδομές της Χριστίνα Μπρέστα»

Ανακτήθηκε από: <http://www.corfu-museum.gr/index.php/el/173-2016-03-29-08-44-26>